

ЖІНОЧИЙ СВІТ

WOMAN'S WORLD

Ч. 7-8 ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ 1957

ЖІНОЧИЙ СВІТ

Рік VIII Липень-Серпень, 1957 Ч. 7-8

Видає Організація Українок Канади ім. Ольги Басарабової.
Редагує редакційна колеґія.
Всю кореспонденцію й передплати висилати на адресу:
"WOMAN'S WORLD"
Box 791 Winnipeg, Man., Canada
Ціна одного числа — 25 ц.
Річна передплата в Канаді, в ЗДА й інших країнах $3.00, піврічна $1.75.
Річна передплата в Англії і Австралії 1½ ф. штерл.
Редакційна колеґія застерігає собі право скорочувати рукописи. Рукописів не звертаємо.

Друком "Нового Шляху",
184 Александер Ав., Вінніпеґ, Ман.

WOMAN'S WORLD

Vol. VIII July - August, 1957 No. 7-8

Published by the Ukrainian Women's Organization of Canada.
Edited by Editorial Committee.
Correspondence and subscriptions should be addressed to
"WOMAN'S WORLD"
Box 791 Winnipeg, Man., Canada
Single copy — 25 c.

Yearly subscription in Canada, U. S. A. and other countries — $3.00.
Half year subscription — $1.75.
Yearly subscription in Great Britain and Australia — £1½.

Printed by the New Pathway,
184 Alexander Ave., Winnipeg, Man.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL, Post Office Department, Ottawa.

ЗМІСТ

Леся Храплива: Марко Вовчок у Парижі 1
Подвійний ювілей визначної української письменниці 1
Іван Боднарук: Наша Бічер-Стов 2
Марія А. Господин: Роковини Марії Маркович 4
Марія М. Гаврилюк: Марія Вілінська-Маркович 6
Д-р Яр. Рудницький: Марко Вовчок з погляду мови й стилю 8
Слово Голови ПУН, полк. А. Мельника в часі відвідин Організації Українок Канади ім. О. Басарабової 10
Я. З.: Зустріч Полк. А. Мельника з членами Центральної Управи Організації Українок Канади 10
Членка ОУК: З побуту полк. А. Мельника у Вінніпеґу 11
Яків Танцюра: Роля вітамінів у житті людини 12
Б. К.: Посвячення пам'ятника на могилі О. Кисілевської 13
Вісті СФУЖО 13
Анна Франко-Ключко: Цвіт яблуні 14

ДИТЯЧИЙ СВІТ

Альфонс Доде: Коза пана Сеґена 15

Катерина Антонович: Чоловічий народній одяг 17
Ганна Мазуренко: Звіт з Річних Зборів НЖРК 18
Л. Б.: Комісія прав жінки 19
Членка святкового комітету: Монтреальське жіноцтво вшанувало Софію Русову 20
Цінна книжка в Осередку УКО 21
Катерина Лозак: Вшанували героїнь 21
Видання філателістичної серії 21
Катерина Антонович: Виставка Вінніпеґського Пласту 22
Марія Вавриків перевибрана головою ЛУКЖ 22
Перша жінка-суддя в Манітобі 22
Ві-Ке-Ма: Про добре виховання 23
О. М. К.: Новий професіоналіст у Виндсор, Онт. 23
Л. Бачинський: Куток любителів квітів 24
Вакаційні завваги 24
Здобула нагороду 24

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНОК КАНАДИ

З діяльности Відділів ОУК 25
Куховарські поради 28

Обгортка Володимира Баляса

ПРЕДСТАВНИЦТВА "ЖІНОЧОГО СВІТУ"

АНГЛІЯ:

Federation of Ukrainians in Great Britain
78, Kensington Park Road
London W. 11
England

ФРАНЦІЯ:

Mme Nina Kovalenko
5 Gasnier Guy
Paris 20
France

АВСТРАЛІЯ:

Mrs. Ivanna Durbak
489 Melbourne Rd.
Newport, Vic.
Australia

ЖІНОЧИЙ СВІТ

РІК VIII ЛИПЕНЬ - СЕРПЕНЬ, 1957 Ч. 7-8 (91-92)

ЛЕСЯ ХРАПЛИВА

МАРКО ВОВЧОК У ПАРИЖІ

ЗАХОДИТЬ СОНЦЕ НА СЕКВАНІ
І ХВИЛІ-КАЛАМУТНІ ДНІ.
З ДАЛЕКОЇ ЧУЖИНИ ПАНІ
З СИНКОМ МАЛЕНЬКИМ У ВІКНІ.

ГЛЯДЯТЬ ЗО СТІН ДУМКИ КОЛИШНІ . . .
. . . ТОЙ СВІТ ПРИЙШОВ І ВІДІЙШОВ:
КУЛІШ, МОТРОНІВКА І ВИШНІ . . .
ЧОГО Ж ЩЕ ТАМ ЇЇ ЛЮБОВ?

ЧОМУ НЕ В ПІВНОЧІ БАГАТІЙ,
А НАД ЗАКВІТЧАНИМ СЕЛОМ,
ДЕ ГОРЕ ПЛАЧЕ В КОЖНІЙ ХАТІ,
У НЕЇ СЕРЦЕ РОЗЦВІЛО?

УБОГИХ КРІПАЧОК, САЛДАТОК,
НЕДОЛЮ ПОЛЮБИЛА ВРАЗ,
І ТРЕБА Ж БІЛЬШОЇ ЗАПЛАТИ,
ЯК "ДОНЕЮ" — НАЗВАВ ТАРАС?

ПАРИЖ ШУМУЄ І КОХАЄ,
ЧЕРВОНІ ВІДБЛИСКИ В ВИНІ . . .
А ЇЙ — ЛИШЕ СТЕПИ БЕЗКРАЇ,
З СЕРПОМ В РУКАХ ГАРЯЧІ ДНІ . . .

— — — — —

НА ХЛІБ НЕМА, ВОГКА КВАРТИРА
І — ПРОМІНЬ СОНЦЯ ЛИШ ОДИН,
КОЛИ ПО-УКРАЇНСЬКИ, ЩИРО,
НОВОЇ КАЗКИ ПРОСИТЬ СИН . . .

ПОДВІЙНИЙ ЮВІЛЕЙ ВИЗНАЧНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЬМЕННИЦІ

Минає сто років як на горизонті українського письменства появилася небуденна постать — визначна жінка-письменниця, що засвітила з такою чарівною силою краси українського слова, якій досьогодні ще ніхто не дорівняв.

Цією визначною жінкою був ніхто інший як Марія Марковичева — краще відома під літературним ім'ям (псевдонімом) як Марко Вовчок.

Цього року відзначуємо не тільки століття видання збірки "Народніх оповідань" Марка Вовчка, але й 50-ліття з дня її смерти (вона померла 28 липня 1907 року). Ближчі дані про неї подані в кількох статтях у цьому числі "Жіночого Світу", яке й присвячуємо пам'яті цієї славної українки.

Вшановуючи пам'ять письменниці та відзначуючи появу її "Народніх оповідань", мимохіть линемо думками в далеке минуле, коли то вона — та "зірничка" в нашій літературі, як назвав її Юрій Федькович, "випивши ввесь сік і запах із квітів українського слова", як казав Пантелеймон Куліш — творила свої дорогоцінні оповідання — по мистецьки укладала слова — рядок біля рядка в одну прекрасну цілість. Такі речі могла творити тільки геніяльна людина та людина з гарячим серцем і з глибокою любов'ю. Такою мусіла бути письменниця Марко Вовчок. Вона мала не тільки їй Богом даний талант, але й велику любов у серці до свого закріпощеного народу. Тільки з повним відчуттям його горя, вона могла так вірно змалювати його невідрадне життя.

Марко Вовчок залишила нам великий скарб у спадщині своїх "Народніх оповідань". Це не тільки зразок літературного мистецтва, але й правдивий образ життя простолюддя в половині минулого століття.

З приводу цього подвійного ювілею в глибокій пошані клонимо голови перед маєстатом славної постаті М. Маркович — письменниці Марка Вовчка та сподіємось, що українське зорганізоване жіноцтво гідно вшанує її пам'ять відповідними імпрезами чи й перевиданням її творів.

ІВАН БОДНАРУК

НАША БІЧЕР-СТОВ

(ДО 50-ТИХ РОКОВИН СМЕРТИ І 100-ЛІТТЯ ВІД ВИДАННЯ "НАРОДНІХ ОПОВІДАНЬ" МАРКА ВОВЧКА)

З особливим п'єтизмом готується наше громадянство відзначити пам'ять Марії Марковичевої, видатної української письменниці, що померла тому 50 років у Нальчику на Кавказі. Сучасниця великого Шевченка, Марковичева зображувала кріпацьке та соціяльне горе нашого народу в половині минулого століття. Своїми "Народніми оповіданнями", що пронизані глибокою релігійністю та гуманними почуваннями, з'єднала собі відразу велику славу не тільки серед своїх, а й чужих. Була нашою найбільшою жінкою в минулому столітті й досьогодні залишилася клясиком українського письменства.

Прийшла на світ у чорну ніч жорстокої реакції, яка шаліла на безмежних просторах царської імперії. Росла й доходила до національної свідомости в часах, коли погром Кирило-методіївців зловісною примарою повис над поневоленою Україною, коли лютувала жандармська цензура, а діячів української культури запроторено в глибину Росії, щоб позбавити наш народ провідної верстви. Появилася як блискуча зірка на українському овиді тоді, коли Шевченко мав уже зійти в могилу, виступила як його послідовниця в змальовуванні кріпацького лиха. Мужньо продовжуючи Шевченкову традицію, з цілою рішучістю стала в обороні закріпощеного народу, протестуючи грімко проти соціяльної несправедливости, всякого насильства, поділу людей на панів і рабів та панування людини над людиною. І тому її короткі малюнки кріпацького горя відіграли ролю мистецької пропаґанди та підготовили в Росії соціяльну реформу 1861 р., якої так нетерпляче ждав Шевченко.

Три роки побуту в Немирові дали письменниці велику силу нових вражень; тут передусім вона мала можливість стрінутися й зійтися ближче з кріпаками. Тут теж треба шукати генези її перших оповідань (Сестра, Козачка, Данило Гурч, Максим Грімач, Знай ляше, Свекруха, Чумак, Одарка, Сон, Панська воля, Викуп). Майже всі ті селянки-кріпачки, що виступають у творах Марковички, це були близькі авторці живі люди, які розказували їй про своє життя й горе. Кров'ю свого серця писала вона про безталанне життя "білих негрів" царської імперії, щоб малюнками їхнього горя промовити до серця тих, які ще не затратили до решти людських почувань. Ті малюнки кріпацького горя зробили таке сильне враження на П. Куліша, що він їх видав збіркою. Марковичка стала відразу славною письменницею, яку звеличував навіть Шевченко. Це заохотило її до дальшої літературної праці й до остаточного завершення національної свідомости, як української письменниці.

"Народні оповідання" Марка Вовчка це реалістичні картини мужицького життя. Окреме місце в них займають жінки і їх горе. Писані вони кров'ю серця, бо віє від них жах, а письменниця ставиться до своїх постатей незвичайно тепло й ніжно. Розкривають вони такий жах кріпацтва й зображують так вірно сумну дійсність, що сміло можна їх назвати документами епохи.

Ось в "Інститутці" зобразила письменниця гірку долю кріпачки, над якою знущається вередлива панянка, вихованка дворянського інституту. Та інститутка не одержала ні достатньої освіти, ні тривких моральних підстав, тому на кріпаків дивиться як на людей, що мають тільки догоджувати її примхам. Переконливо розкрила Марковичка трагедію вільної козачки, що, полюбивши кріпака, пішла за нього замуж, а тим самим сама, згідно з тодішніми законами Росії, стала кріпачкою (оповідання "Козачка"). Безталанна жінка, з наказу панів позбавлена чоловіка й дітей, умирає самотня. У "Двох синах" змалювала письменниця трагедію матері, в якої забрали до війська її обидвох синів, а бідна вдова залишається самотня без захисту й опіки.

І так у всіх творах Марка Вовчка бачимо трагічну правду, велику щирість і глибоку релігійність. Зміст їх глибоко народній, життя зображене вірно, побут і традиція українського села відтворені знаменито. Додатня риса тих творів це передусім безпосередність, бо авторка каже своїм постаттям розказувати самим про своє життя й горе. Всюди в них письменниця обурюється на тих усіх, що зневажають гідність людини, що кривдять беззахисний простий нарід і не живуть згідно з принципами християнської релігії. Майже всі оповідання Вовчка це картини людського й кріпацького горя.

Сказав колись С. Єфремов, що саме в жіночих образах, які вийшли з-під пера визначних письменників, найкраще можна пізнати саму національну ідею кожного народу, бо жінка завжди й всюди творила й обороняла домашнє вогнище та виховувала нові покоління нації, отже й традицію народу. А нікому, мабуть, у нашому письменстві минулого століття не вдалося так вірно й гарно зобразити жіночі постаті, як Марії Марковичевій. Вона відзначалася глибоким знанням людської психіки, тому вміла вірно підхопити

UNIVERSITY LIBRARY
UNIVERSITY OF ALBERTA

й описати переживання людських душ. Тому не можна дивуватися, що коли Марковичка читала свої твори, між іншими "Інститутку", в сальоні В. Карташевської в Петербурзі, де вона стояла в осередку українських і російських письменників, то її твори робили на приявних незабутнє враження.

Коли ще додати мистецьку літературну форму Вовчкових оповідань, велику красу й багатство мови, то легко зрозуміємо, чому "Народні оповідання" придбали авторці велику славу не тільки в Україні, а й поза межами нашої землі. Подобалися вони найвизначнішим російським письменникам, як Чернишевському, Добролюбову, Турґеневу та іншим революційно-демократичним діячам, що боролися за знесення кріпацтва. Вони користувалися творами Марковичевої в своїй боротьбі проти кріпацтва. Тонкий знавець української мови, П. Куліш, сказав про Марковичку, що вона "випила увесь сік і запах із квітів української мови". Захоплювався її гарною мовою й О. Ю. Федкович, коли писав: "Як нема в нас сонця, як Тарас, нема місяця, як Квітка, так нема зірнички, як Марковичка".

Наші новітні мовники ставлять високо мову Марка Вовчка та підкреслюють її велику близькість до народньої мови. Марко Вовчок це особливо мистець української складні і фразеології. Тому ще й нині, хто хоче добре вивчити українську літературну мову, повинен читати твори Вовчка.

Сила любови нашої письменниці до кріпака й людини така велика, що можемо її порівняти з славною американською письменницею Бічер-Стов, авторкою "Хатини дядька Томи". Та й не тільки в цьому бачимо велику схожість нашої Марковички з американською письменницею. "Народні оповідання" Вовчка і "Хатина дядька Томи" появилися в подібних умовинах і відіграли подібну ролю. До появи повісти "Хатина дядька Томи" Гаррієт Бічер-Стов була нікому невідомою в Америці вчителькою. "Народні оповідання", видані Кулішем, прославили широко ім'я до того часу невідомої жінки. Бічер-Стов у своєму романі висловила гострий протест проти невільництва негрів, змалювавши їх людьми чесними, лагідними й працьовитими. Марковичева наділила своїх кріпаків усіма гарними рисами характеру і вдачі; що більше, вона в своїх творах показала, що під свитою безталанного кріпака б'ється щиріше серце, ніж у панів. "Хатина дядька Томи" своєю появою викликала справжню революцію в американському суспільстві та приспішила знесення невільництва в Злучених Державах Північної Америки. Обидва твори, американський і український, просякнуті гуманними християнськими ідеями; обидва вони глибоко релігійні і записалися в історії культури як документи подібних епох.

В українській літературі стала Марковичева предтечею численної громади жінок-

МАРКО ВОВЧОК
(Фото з часів перебування закордоном)

письменниць. Вона мала великий вплив на ранні твори таких наших письменників, як О. Ю. Федькович, І. Нечуй-Левицький, П. Мирний і І. Франко. В українському Пантеоні вона займає першорядне місце, поруч з Квіткою та Шевченком. Той останній привітав радісно її виступ та називав її своєю донею, своєю "молодою силою", "кротким пророком і обличителем жестоких людей неситих". Зворушений глибоко й захоплений прекрасними оповіданнями Марковичевої, писав Шевченко:

Недавно я поза Уралом
Блукав і Господа благав,
Щоб наша правда не пропала,
Щоб наше слово не вмірало, —
І виблагав. Господь послав
Тебе нам, кроткого пророка
І обличителя жестоких
Людей неситих. Світе мій,
Моя ти зіронько святая,
Моя ти сило молодая!
Світи на мене, і огрій,
І оживи моє побите,
Убоге серце, не укрите,
Голоднеє! І оживу,
І душу вольную на волю
Із домовини воззову,
І душу вольную — о доле,
Пророче наш, моя ти доне,
Твоєю думою назву.

МАРІЯ А. ГОСПОДИН

В РОКОВИНИ МАРІЇ МАРКОВИЧ*)

В цьому році, 1957, мине 100 років від видання "Народних оповідань" Марії Маркович, а 50 років від її смерти — 1907 р.

Літературні твори почала писати в молодому віці. Вже в 20-тих роках свого життя була вона всюди відомою письменницею. Довший час багато людей думало, що прекрасні твори Марка Вовчка, це твори мужчини-письменника, і аж пізніше довідалися, що письменниця прибрала собі такий псевдонім.

Найбільшу славу Марія Маркович здобула собі своїми "Народніми оповіданнями" з кріпацького життя народу. Марія Маркович у своїх творах показує, як нівечить людей кріпацька неволя, скільки доброго забиває вона й скільки лиха розпалює та засіває. Показує вона, як ждуть та як сподіються тієї волі люди, бо ж "воли в ярмі та й ті ревуть, а то щоб душа християнська всяку догану, всяку кривду терпіла й не озвалась". Описує вона й усяке інше бідування народу: найми, рекрутчину; описує й те, як із лиха та бідування може зродитися або туга й розпач, або велике завзяття проти неправди. Герої її творів — Горпина, Одарка, Олеся, Марта, Яків, Семен та інші — всі вони бажають волі. Письменниця наводить духову вищість простих селян, високі моральні якості їхньої душі. Її герої не тільки страждають у кріпацькому ярмі, але й протестують проти гнобителів, ведуть активну боротьбу проти них. Такими є особи — Прокіп, Катря й Назар із повісти "Інститутка". Авторка поетизувала особу Кармелюка і з великою симпатією ставилася до його подвигів, змальовуючи його героєм, обдарованим усіми високими прикметами.

Про все це розказувала Марковичка надзвичайно гарно; ані словечка зайвого в неї не знайдете — просто, чуло, гарно: неначе ті самі люди, що про них оповідається, самі про себе говорили. Недармо ж російський письменник Д. Писарев говорив, що автор "Народніх оповідань", Марко Вовчок, спирається на народ, що його устами промовляє сама Україна. "Народні оповідання" на довго стали новим зразком у нашому розповідному письменстві й пізніші наші письменники на них училися писати; а щодо мови, то ніхто потім не перевищив Марії Маркович і вона є найкращим майстром нашої гарної мови, як із Шевченка найкращий учитель віршової мови.

Тарас Шевченко, повертаючись із заслання з далекого Сибіру, вперше познайомився з "Народніми оповіданнями". З захопленням прочитавши їх, занотував у своєму щоденнику: "Необхідно буде їй написати й подякувати за радість, викликану читанням її надхненої книги". В Марії Маркович Шевченко бачив свого вірного ідейного спільника й наслідника. Її твори, в яких втілені були й поетові думки, вважав частиною своєї душі.

Російський письменник І. С. Турґенєв, що ставився ворожо до українців і висміяв їх був своїм відомим "грає, грає, воропає", пізнавши глибину української поезії, змінив своє відношення до українців, вивчив нашу мову й переклав українські оповідання Марії Маркович на російську мову. В своїх спогадах він пише: — Я приїхав в Академію разом з Марією Олександрівною Маркович (Марко Вовчок), яка незадовго перед цим переселилася в нашу північну столицю і була окрасою і основним центром невеликої групи малоросів, що проживали тоді в Петербурзі і захоплювалися її творами: вони вітали в них — так само, як і у віршах Шевченка — літературне відродження свого краю.

... Ми прождали з годину. Нарешті з'явився Тарас Григорович — і, певна річ, перш ніж когонебудь з нас, привітав пані Маркович: він уже зустрічався з нею, був щиро їй відданий і високо цінив її талант.

... Одного разу, на моє запитання: якого автора мені слід читати, щоб швидше навчитися малоросійської мови — він жваво відповів: "Марка Вовчка! Він один знає нашу мову!"

В Галичині вперше твори Марка Вовчка з'явилися на початку 60-их років. В 1862-63 рр. в журналі "Вечерниці", що виходив у Львові, надруковані були оповідання письменниці "Пройдисвіт", "Козачка" та інші. Твори Марії Маркович викликали загальне захоплення громадянства Галичини; вони відіграли значну ролю в боротьбі проти рутенства й москвофілів в літературному й мовному житті Галичини.

Іван Франко писав в 1900 р.: — "Шевченка і Марка Вовчка я вважаю найбільшими талантами нашої дотеперішньої літератури, найбільшими майстрами нашого слова".

Твори Марії Маркович дуже любила Ольга Кобилянська. Вона переклала кілька її оповідань на німецьку мову. "Два сини" і "Максим Гримач" у 1903 р. були надруковані у віденському журналі "Рутеніше Ревю". У короткій передовій статті до цієї публікації під назвою "Марко Вовчок та її оповідання" Ольга Кобилянська писала: "Її твори відзначаються реалістичною правдою, простим глибоко захоплюючим способом зображення, силою почуття і мистецькою красою форми й мови; вони з повним правом стали в ряд з найкращими творами світової літератури про селянство".

Та не лише Марія Маркович вславилася між нашим народом. Її твір "Маруся" здобув велику популярність в Европі. Це оповідання

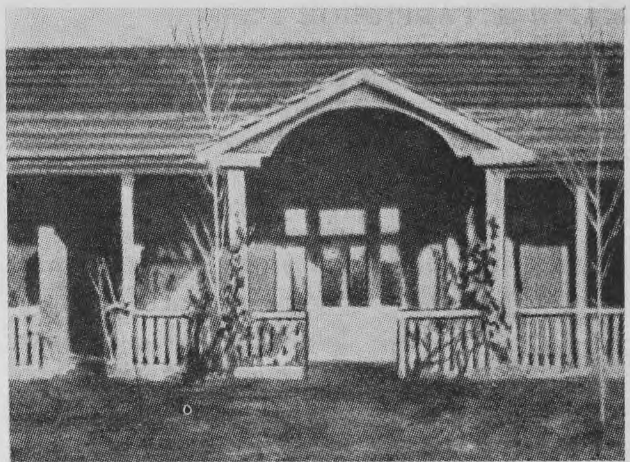
*) З доповіді на Академії УВАН у Вінніпеґу 1957 р.

(317 стр.) переложене на французьку, німецьку, російську й інші мови, як мистецький літературний твір. Пише наш покійний письменник Богдан Лепкий: "Маруся" Марії Маркович, це один із наших нечисленних успіхів на світовім літературнім ринку, про який ми самі досі навіть і не знали". "Марусю" переклав на французьку мову письменник П. Сталь. Ця книжка призначена для шкільної лектури, вона нагороджена французькою Академією й призначена міністерством освіти для шкільних бібліотек.

Молоденька, спокійна, в собі закрита індивідуальність зо щирою душею — Марія Олександрівна Маркович, з'явилася популярною мов ясна зірка на блакитному українському небі. Приятелі вітали її з невимовною радістю, — вороги зо злобною ненавистю, бо не хотіли бачити й чути гарної мистецько-поетичної української мови, якої вони не признавали й гнобили разом із народом. "Я була ще з реп'янок, а вже мене ніхто переконати не посилив", — пише вона в листі до чоловіка. А в листі до сина, Богдана, Марія Маркович підкреслює свою стійкість: — "Я прожила весь свій вік, ідучи по одній дорозі і не звертаючи в сторону... У мене могли бути помилки, слабкості... як у більшості людей, але в головному я ніколи не осквернила себе відступництвом". В цих її словах ясна відповідь всім тим, що намагалися прив'язати письменницю до чужого воза. Її літературний напрям, стиль не вишукані з чужих впливів — вона знайшла їх у глибині душі, думці українського народу.

По смерті її першого чоловіка, Опанаса Марковича, Марія одружилася з Михайлом Дем'яновичем Лобач-Жученком. Жили вони якийсь час близько Києва, а з часом, з обов'язку служби Михайла, виїхали на північний Кавказ. Про її життя там пише у своїх споминах С. Ращенко так: "Живучи під одним дахом і що називається в одній сімї, — (прожив у них сім років із перервами), я, звичайно, не міг не спостерігати їх у домашньому, родинному побуті. За своє свідоме життя, я немало зустрічав дружніх, хороших сімей, але, признаюся, такої сім'ї, як сім'я Марка Вовчка, не зустрічав. Виключна працьовитість, взаємне поважання, піклування про інших, що доходило до самозабуття, — ось що визначало моральне обличчя цієї чудової сім'ї. Частими гістьми Марії були місцеві селянки (кабардинки), з якими вона вела досить тривалі бесіди. Вона любила слухати своїх співбесідниць про їх життя, безвихідні злидні, про важку жіночу долю. Також частими гістьми були в неї діти. Влітку вона звичайно приймала їх по обіді в садку в своїй альтанці. З дітьми вона знаходила спільну мову, щось їм розказувала, читала казки й вони часом голосно сміялися. Частувала їх овочами, а потім проводжала, запрошувала приходити ще".

А дальше він пише: — "Якось третього чи четвертого дня після приїзду (його) ввечері Марія Олександрівна, Михайло Дем'янович

Дім біля Нальчика, де жила й померла Марко Вовчок.

і я сиділи на веранді. Я запитав Марію Олександрівну: Чи не боїтесь ви тут жити, — мені дорогою наговорили так багато всяких страхів про грабування, вбивства тут, що просто жах. Ви ж оселились і живете самі, далеко від міста". Марія Олександрівна усміхнулась і запитала: "А чи не говорили вам ті ж таки "бувалі люди", що кабардинці й горці це найсмирніший, найдобріший і найсердечніший народ? У нас уже серед них є й кумаки (знайомі). Проживете тут, самі переконаєтесь. Народ дуже забитий: з одного боку гнет, який однаково давить усіх, а з другого — місцеві п'явки — князі, які знущаються над простим народом. Шкіл немає, безпросвітна темрява. Народові потрібна освіта, потрібна письменність. Живемо ми тут безбоязно, ніхто нас не кривдить, і думаю, не скривдить".

Навели ми цю її розмову на те, щоб краще насвітлити й зрозуміти її глибоку гуманну душу до пониженого й пригніченого народу.

У 1902 р. Марія, вже на склоні свого життя, побувала в Києві. Тут вона зустрілася де з ким із своїх давніх знайомих, відвідала редакцію журналу "Киевская старина" і передала для друку казку "Чортова пригода". За згодою Марії Олександрівни казка була надрукована з приміткою, в якій зазначалося, що свого часу "Т. Шевченко заповідав авторці доконче взятися за писання казок" і що "оця казка властне й є одна з тих, що були написані по заповіту поета".

Померла Марія Олександрівна 28 липня 1907 року в Долинському, поблизу Нальчика, Кавказ, Терська область, тепер названа Кабардинська А. Р. С. Р. Там стоїть її самітня могила з хрестом у садку під старою грушею, де любила за життя працювати. Далеко її могила від українського народу, далеко від Немирова, де вона писала свої "Народні оповідання", описуючи гнет і терпіння народу. Та не знайдете ви в цім Немирові "цвітучої пролетарської культури" навіть маленької пам'ятки, що пригадувала б пам'ять про неї народові.

МАРІЯ М. ГАВРИЛЮК

Марія Вілінська-Маркович

(МАРКО ВОВЧОК*)

Сама згадка незабутнього й великого імення Марії Маркович переносить нас на сторінки історії нашої літератури й письменства з давних десяток років. Давно, давно перед тим, нім ми народились, Марія Маркович ядерними словами закликала наше до крайности занедбане і по більшій части неписьменне жіноцтво — наших бабунь і пра-бабунь до освіти, до організації, до згоди, та — щоб піднести українську свідомість — писала огненні слова про недолю української жінки.

Вона була одною з тих небагатьох під той час пророкинь рідного слова, що було строго і під важкою карою заборонене ворогом-наїздником, який силою вдерся на наші землі і приготовляв нашому народові загладу. Вона сміло виступила проти того нелюдяного поневолення і закликала до масового протесту, заразом вщеплюючи в серця українського народу надію на краще завтра. На рани зболілого серця вливала лікувальний бальзам спокою і терпеливости! . . .

Наша славна письменниця, Марія Олександрівна Вілінська, народилась у дні 10-го грудня, 1834 року в селі Екатеринославі, повіту Орла. Батько її — багатий поміщик, а мати з роду визначних литовських князів Радзівілів. Обоє високо освічені і прихильники українців — мабуть історичний відгомін тих часів, коли Україна і Литва були тісно зв'язані з собою і, коли державні кола як і шляхта з князями говорили українською мовою, прийняли та присвоїли багато з традицій і звичаїв від українців, що в той час були вище культурно розвинуті й мали вищу освіту, ніж литовці.

При кінці сьомого року життя Марійка втратила свого батька. В обличчі безрадної конечности в дальшому веденні господарства і виховування дитини мати Марійки вдруге одружилася з якимсь Дмитрієвим. Своєю жорстокою і шорсткою вдачею вітчим Марійки був прикрий для своєї прибраної родини, а супроти своїх панщизняних "рабів" був надзвичайно строгий і невирозумілий. Поводився з ними жорстоко, побивав їх і використовував їх до крайности.

Бачучи таке несправедливе трактування і жорстокість свого чоловіка, мати ставала в обороні несправедливо поневолених людей, сотворінь Божих, покликалась на гуманність, але з того виходили тільки домашні непорозуміння, а поневоленому народові полегші не було. Про ті жорстокості вітчима й оборону доброї матері Марійка часто згадувала пізніше у своїх яскравих оповіданнях.

Мабуть завдяки поведінки вітчима і тим постійним непорозумінням замість тримати Марійку вдома та при допомозі ґувернанток і вчителів виховувати її під розумним і ніжним серцем доброї матері, її віддано на науку до приватного дівочого пансіону в Харкові.

Цікаве й те — мабуть і та сама причина, — що після закінчення пансіону в Харкові, замість вернутись додому, Марійка поїхала до Орла до своєї тітки Катерини, сестри її матері, і там, під розумним і лагідним оком тітки, доповнилось її дальше загальне виховання та освіта.

Серед сприяючої і пахучої атмосфери Марійка розвинулася умом і душею як запашний цвіт троянди . . .

***

Україна в тому часі була під сильним московським гнетом.

Після зруйновання Батурина, гетьманської столиці і після битви під Полтавою та після розторощення сил гетьмана Мазепи, враз із союзними силами великого шведського короля Карла XII, кривавий російський цар Петро І руйнував Україну безпощадно, нищив села й міста, вимордовував людей. Сильніших висилав до невільничих робіт, дівчат і молодших жінок рекрутував у невільниці, а наших учених насильно вивозив до Москви і Петербурґу та обсаджував ними катедри високих шкіл і університетів, де вони, під строгим наглядом і наказом, учили на-пів диких москалів.

Становище українського народу було тоді справді трагічне. На землі укритій золотою пшеницею, вишневими садками, на землі, молоком і медом текучій розсівся негідний ворог і руйнував усе добре, а нарід, синів тієї землі, поробив невільниками . . .

***

І в ті часи трагічних змін та фатального перевороту людського життя-буття, серед того болючого заколоту та в такій бездонно ворожій атмосфері молода Марійка не мала нагоди просякнути духом і болем українського народу. Крім того, вона знаходилась у сфері вищої інтеліґенції і повним відчуттям людських терпінь не могла пере́йматись. На щастя її тітка була не тільки високо-освічена та умово широко розвинена, але була ще й завзятою українською патріоткою. До її хати сходилась найкраща сфера української інтеліґенції і там у великій таємниці переговорювано справи переживань українського народу. В тому часі Марійка познайомилась з такими

---

*) З доповіді на ювілейних зборах Т-ва ім. М. Маркович у Вінніпегу дня 2-го грудня, 1956 р.

визначними людьми як Пантелеймон Куліш, Олекса Стороженко, Щоголів, Глібів, Руданський, Анатоль Свидницький, Мордовець, Кониський і ін., як також із Опанасом Марковичем. Своїми творами й розговорами всі вони захоплювали її молоду душу, а вже зокрема Опанас Маркович. З початку вона уважно прислухувалась різним поясненням отого заколоту серед народу, опісля брала живу участь у дискусіях і нарадах. Проживаючи серед того вибраного гуртка української інтеліґенції, Марійка перетворилась у щиру, співчуваючу патріотку-українку. Перед її очима став справжній образ недолі українського народу.

Найглибші сліди впливу в її розквіті умових понять залишив Опанас Маркович, старший від Марійки 12 років і з ним вона одружилась 1851 року, коли її було 17 років.

Повною силою кинулась до науки, радше до переказів з української історії, чим вона найбільше зацікавилась. Цікавило її, чи було яке жіноцтво, що відограло замітну ролю серед свого народу. І знайшла. Знайшла їх велике число, хоч не всі вони були записані в книжках. Але вистачило її довідатись про відому Марту Борецьку, що по смерти свого чоловіка вибрана посадницею міста Новгорода, до якого належали околиці на тисячі миль на північ і схід, по геройськи боронила незалежности свого посідання і вкінці згинула в підземеллях Москви з рук ворога.

Чула про княгиню Анастасію Сліцьку, що в критичній хвилині облоги стояла вперто на мурах укріплень і відбивалась від нападу татар. Чула про Гальшку Острожську, внучку князя Костантина Острожського, незмірно багату, що завзято боронила свого майна перед ворогом, просидівши в наслідок того чотирнадцять років у тюрмі.

Багато, багато чула Марія Маркович з оповідань і з книжок про жінок героїнь з давних часів — з передісторичних часів, з часів княжої доби, з часів козацьких, з часів гетьманської доби і про жінок її власної доби.

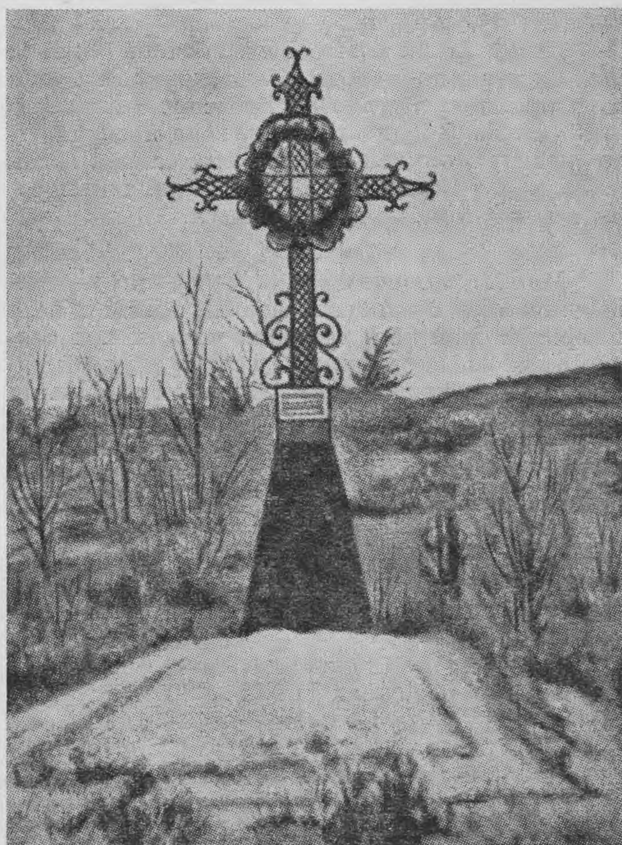
І те все вислухане, вона сплітала в якусь неограничену цілість, почала сплітати в мережу поетичних подій і розгортала ту тканину в певні й тривалі горизонти майбутности... Чуючи про безмежні страждання і кривди українського народу на його рідних землях, серце її запалало гарячою любов'ю до нього і вона постановила прийти йому з поміччю, коли тільки надійде відповідна пора . . .

Слова дотримала. В 1857 році появилася вже збірка народніх оповідань — "Сестра", "Козачка", "Чумак", "Одарка", "Сон", "Горпина", "Викуп", "Свекруха", "Отець Андрій", "Максим Ґромич", "Данило Гурч" — і в тих оповіданнях молода письменниця виливає всі терпіння, як свої власні переживання, так і народні. Щоб оминути переслідувань уряду, прибирає псевдонім "Марко Вовчок" і мережить цінну тканину недолі українського народу, накреслює перехресні стежки замученого й поневоленого селянина та кричить на цілий світ про кривду, нужду і злидні кріпака.

Майже всі каритни це мальовані й мережані слова Марка Вовчка переплітані густо тінями чорних хмар над долею зболілих і зубожілих селян . . . Навіть коли часом намагалась змалювати якусь веселу хвилину, все ж поза нею повсякчасно стояла сумна тінь тілесного й умового пригноблення. Оповідання "Сестра" і "Дев'ять братів і десята сестра Галя" проявляють собою вже дух пробудження, що родиться в народі на руїнах кріпацького часу і вливає надію на краще завтра, на кращу майбутність грядучих поколінь! . . .

Письменниця сама ті злидні переживала, відчула терпіння народу й виливала жаль душі на папері для історії українського народу.

За приналежність до Кирило-методіївського Братства, одинокого під ту пору національного огнища, при котрім стояли Шевченко, Куліш, Костомарів і її чоловік, Опанас Маркович, і інші, як сторожі українських справ в часах переслідування і ліквідації душі, ума і тіла ворогами — їх усіх арештують, засуджують, опісля переслідують. В очах ворогів Опанас Маркович не був бажаним членом держави і тому не міг дістати якоїсь гідної праці з відповідною винагородою. Марковичі пере-

Пам'ятник на могилі Марка Вовчка в Нальчику

живають злидні й недостатки. В тому самому часі вродилася їм дитина, донечка, але й вона, можливо невідживлювана як треба було, до року померла. Пригноблені жалем за дитиною, переносяться до Києва, але й тут щастя недописало й після кількох років "скитальщини" і злиднів, переїжджають до міста Немирова, де Опанас став учителем гімназії.

Але, коли й ця посада не дала того винагородження, щоб вибитись з нужди, Марія виїхала найперше до Орла, до тітки, опісля до Москви, остаточно до Петербургу, де почала нову і свіжу сторінку життя. Знайомиться з російськими письменниками — Турґенєвим, поетом Некрасовим, Чернишевським і іншими відомими письменниками й поетами та підпадає під їхній вплив. Пише по російськи і містить свої захоплюючі статті у "Русском Вєстнікє", за що отримує великі нагороди й гонорари, чого від українських бідних видавництв не могла діставати. Врешті виїхала до Парижа. Пише багато по-французьки, та — як деякі джерела подають — знаючи вісім мов, переводить з них найкращі твори і тим збагачує російську літературу. Для матері України, здавалось, на віки пропала.

Але дитина завжди вертається на лоно матері! Вернулася на лоно матері і Марія Маркович. В 1902 році видала нові оповідання "Чортова пригода", "Дяк", "Пройдисвіт" і інші, в котрих висловила високі прикмети зосередженої і виробленої думки, пересяклої всіми прикметами глибокої народньої мови, які читач цінить високо навіть у наших часах.

Д-Р ЯР. РУДНИЦЬКИЙ

МАРКО ВОВЧОК З ПОГЛЯДУ МОВИ Й СТИЛЮ*)

Дослідники письменства ствердили, що вся Вовчкова творчість дуже близька змістом своїх творів до простолюддя. Недаром же мовив про неї Шевченко, що вона "кроткий пророк і обличитель жестоких людей неситих", себто, що вона написала правду про жорстоких, неситих людей.

Та не тільки змістом своїх творів близька Марковичка до народу. Те саме можна сказати про мову її творів і про спосіб її писання — стиль. З цього погляду вона визначається незвичайно тонким чуттям, смаком, як кажуть — "мовним нюхом". Пригляньмося, де, в чому, й як це проявляється.

**
*

Для Марковички важне передусім те, щоб оповідання її були безпосередні, плили просто з серця й трапляли до серця читача. Цю безпосередність письменниця осягає різними засобами — передусім тим, що в неї здебільша оповідають про себе і свою долю самі особи. Пригадаймо собі, як то мати розказує про двох синів (з опов. "Два сини"):

"Чоловік умер, двоє діточок покинув, два сини. Треба мені заробляти, треба своїх діток годувати. Не справлюсь сама. Те продала, те продала, усе попродала. Важко нам убогим своє добро збувати, що воно в нас кров'ю обкипало . . ."

Звичайно в Марковички розказують жінки про себе і своє довкілля (пор. "Інститутка", "Ледащиця", "Не до пари", "Сон" та ін.). Це теж одна з можливостей надати оповіданню сердечної безпосередности, забарвити його чуттям, бо — відома річ — жінки скоріш зворушуються, вони з природи більш обдаровані чуттям, ніж чоловіки.

Коли ж авторці доводиться говорити й від себе, то й тоді її мова нічим не різниться від мови котроїнебудь селянки, що про щось розказує.

Все це спричинює те, що Марковиччина мова це передусім мова говорена, не, як це бачимо в інших тодішніх письменників (Квітка, Шевченко, Куліш) — писана; в ній бачимо повно форм і зворотів говореної, усної мови. Порівняти б хоч наведений початок "Двох синів". Вже перше речення в ньому вказує на те, що це мова говорена: "Чоловік умер, двоє діточок мені покинув, два сини". При зміні на писану мову, це мусіло б виглядати більш-менш так: "Чоловік помер і покинув мені двоє діток. Були це два сини" або: "Чоловік помер і покинув мені двох синів", чи т. п. Бо коли в писаній мові ми маємо змогу довше спинитися і сполучувати в одну продуману цілість поодинокі слова та речення, то коли говоримо про те саме й то ще зі зворушенням, як кажуть — із серцем, наша мова коротка, зв'язка, подає найбільш прикметні речі, в якнайменшій кількості слів. Списуючи ту говорену мову, ми вживаємо й відповідних розділових знаків, що вказують на ту зв'язкість:

"Збула . . . Клопогуся, бідькаюся з ногі до ногі. Ніколи гаразд і дітогкам втішатись... А діти ростуть, уже й в'ються коло мене і щебегуть, мої соловейки".

Щодо самих сіл, висловів, чи зворотів, то М. Вовчок виявляє тут незвичайно велике багатство. Кожне її слово — із народних уст. А коли часом яке і створене самою авторкою,

*) З лекцій на "Курсі української літератури" для пластової молоді в Вінніпегу, в 1957 р.

то все в дусі, себто на основі законів народної мови.

Одна з дуже прикметних особливостей української народної мови, це — велике число здрібніло-пестливих слів. У Марка Вовчка аж роїться від таких слів. Взяти б якенебудь оповідання:

"Живе вона в мене веселенька собі, а хороша! . . . така горнобрива та ясноока та уста румяні, та станогок стрункий . . .

Живемо ми отакеньки приязненько собі та любо" (Не до пари").

Дуже багато в Марковички народно-поетичних, головно пісенних та приказкових висловів і зворотів. Цікаві в неї части порівняння і прикметникові пояснення, напр.:

"Як помер наш батько — нехай йому земля пером! — зоставив нам дев'ять пар волів половик хороших". ("Чумак"), або: "Ох, Боже мій, Боже, що та любов може!, — як то у пісні співають" ("Отець Андрій").

"Одної ногі приснився мені сон: стою я в зеленому житі, вище пояса; навкруги мене колоситься пшениця і мак гервоніє, а против мене два місяці вповні. Що один ясний, а другий ще ясніший, і пливуть на мене просто. Той же ясніший місяць та все другого попереджає, а далі так і скотивсь мені на руки, а другий за хмару зайшов. Прокинулась я, тай розказую, який то мені дивний сон снився . . . Сон мара, а Бог віра . . ." ("Сон").

Найбільш таких народньо-пісенних і приказкових слідів можна найти в оповіданнях "Чумак", "Кармелюк", "Сон" та ін.

**
*

Про велику близькість Вовчкової мови до мови народної свідчить думка Т. Шевченка, яку він колись висловив був перед російським письменником Іваном Тургенєвим (1818—1853). Коли цей письменник поспитав нашого поета, як можна вивчитися добре по-українському, Шевченко, не надумуючись, порадив йому читати Марка Вовчка, мовляв, він один добре знає українську мову. Ясна річ, поет мав на думці — нашу народну мову, мову — в дусі народної.

Та хоч у нас багато говорять про народність мови Марковички, науково вона розслiджена мало. Дещо вже зроблено — і ось, напр., проф. Олеска Синявський спинився над деякими народними явищами Вовчкової мови, обчислив у своїх "Нормах української літературної мови" (стор. 239) чисельне відношення таких зворотів-сполук, як: "капелюх батька — батьків капелюх", "твори Шевченка — Шевченкові твори", де в таких випадках прикметниковий вислів більш народний, ніж коли вживати родовика для означення власности. Відсоток першого роду сполук у порівнянні з відсотком другого роду сполук випав такий:

1) в народній мові — 0%, 2), в М. Вовчка — 0%, 3) в Т. Шевченка — 0,5%, 4) в Б. Грінченка — 3,5%, 5) в М. Коцюбинського — 6,2%, 6) в О. Олеся — 6,5%, 7) в науковій мові — 14,7%, 8) в часописній мові — 23,9%.

Ці числа дуже промовисті щодо близькости мови поодиноких письменників у цій справі до народної мови. М. Вовчок з цього погляду стоїть на першому місці.

**
*

Тепер декуди можна вичитати, що Вовчкова мова, це вже такий стан розвитку української мови, який ми вже пройшли, і що завертатися до нього, це значить — завертати розвиток української мови. Воно й так, і не так. Правда, ми вже тепер так не говоримо, й не пишемо. Але ж ми мусимо — на жаль — признатися, що мови М. Вовчка ми не знаємо, що вона замкнута перед нами на сім замків, і ми на цьому незвичайно багато тратимо, бо коли сам Вовчків спосіб писання взагалі для нас не підходить, бодай не підходить до всіх творів (наукових, напр.), а тільки до оповідань, чи повістей із народного життя (т. зв. мова функцій, себто мова для кожного роду твору інша) — то Вовчкові слова, вислови, звороти (т. зв. фразеологія) чисто народно-українські, й їх треба нам використовувати, таксамо — як складню Вовчкових творів. Бо ж народне слово, що пройшло крізь поетичне горнило, це найкраща для нас "граматика", як треба писати й говорити, щоб усе було в "дусі" української мови, щоб не йшло в розріз із її законами.

**
*

Ось декілька висловів з "Інститутки" на закінчення наших міркувань:

"Зизим оком накривати" — недоброзичливо поглядати, "не здоліти" — не спромогтися, "вулень" — вулик, "коренити" — "до кореня" допекти, "істній" — справжній, "діти-кришенята" — дрібні діти, "стоока наче вона була" — все бачила, "кому весілля — а курці смерть", "панське око товар тучить" і т. п.

СЛОВО ГОЛОВИ ПУН, ПОЛК. А. МЕЛЬНИКА В ЧАСІ ВІДВІДИН ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНОК КАНАДИ ІМ. ОЛЬГИ БАСАРАБОВОЇ

Голова Проводу Українських Націоналістів, полк. А. Мельник

Вельмишановні Пані! Дорогі Подруги!

Беручи участь у ювілейнім святі Українського Національного Об'єднання Канади, не міг я ухилитися від обов'язку й не міг відмовити собі приємности відвідати Вас, членок ЦУ ОУК, щоб від мене, від Українського Націоналістичного Руху і від Проводу Українських Націоналістів принести Вам дружній привіт. Мої відвідини мають ще інтимніший, сказав би я родинний характер, бо й я належу до визнавців ідей Цієї, якої горде ім'я Ви носите на своєму прапорі, а всі ми — басарабівці — у своїх серцях.

Як послідовні визнавці ідей, за які в жертву принесла своє життя Ваша Патронка, Ви не втратили віри в остаточну перемогу Української Правди і впродовж останніх десятиліть винесли на своїх плечах неймовірний тягар праці, коли зважити обставини, серед яких доводилося Вам проводити цю працю.

Ви доказали, що йдучи з духом часу, Ви могли завдяки своїй посвяті, своїм здібностям та своїй витревалості в постійній праці, не тільки дорівняти але й перевищити подекуди у видатності праці друзів — завжди в однім боєвім ряді з ними за краще українське завтра.

Недавно тому Ви святкували Ваш срібний ювілей і могли радісно та гордо піднести Ваші чола, коли підвели підсумки своєї праці: багата мережа Відділів ОУК на розлогих просторах канадійської землі; багатогранна культурно-освітня діяльність чи це пропаґанди українського імені, українського мистецтва, плекання української пісні, танку й української національної традиції, чи це опіка над доростом і дітьми, зокрема в дитячих садках і поміч в догляді над українською молоддю; не менш видатна діяльність гуманітарна, яка не обмежувалася і не обмежується кордонами Канади, а плила впродовж довгих років між двома світовими війнами обильною струєю на поміч Рідному Краєві в його боротьбі проти чужої окупації і знову пливе впродовж років по другій світовій війні в допомогу новій українській еміґрації.

Ціллю моїх нинішних відвідин не тільки принести Вам привіт, але й зложити глибоку подяку за цей великанський вклад ума й рук, серця і жіночої душі у визвольні наші змагання. Ціллю моїх відвідин висловити всьому жіноцтву згуртованому у Ваших рядах наш подив і повне признання за його працю.

Будьмо вдячні Божому Провидінню за дотеперішні Ваші успіхи. Хай же Бог дарить Вас кріпостю ума й гартом душі в дальшій кермі Організацією Українок Канади і в ще посильнішій та жертвеннішій праці для допомоги нашій визвольній боротьбі.

Продовжуйте Вашу плідну, жертвенну працю під нашим блакитно-жовтим прапором, гуртуйте під ним усе патріотичне українське жіноцтво і до кінця Ваших днів не відступайте від нього і від ідеї, за яку віддала життя Ольга Басараб.

Боже Вам допоможи!

Слава Україні!

ЗУСТРІЧ ПОЛК. А. МЕЛЬНИКА З ЧЛЕНКАМИ ЦЕНТРАЛЬНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНОК КАНАДИ

Всі, що мали змогу зустрітися з Достойним Гостем з Европи, полк. А. Мельником, довго збережуть у пам'яті його цінні слова, довго берегтимуть в серці все це, що говорив наш Гість. Правду кажучи, нікого ще з таким ентузіязмом не вітали українці Канади, як Голову Проводу Українських Націоналістів, полк. А. Мельника. Широко й багато писали про це українська та англійська преса.

В цьому короткому звідомленні хочемо

Зустріч полк. А. Мельника з членками ЦУ ОУК. Зліва до права: пп. Г. Мазуренко — секретарка англійської мови, Є. Даниляк — касирка, С. Савчук — голова, полк. А. Мельник, О. Заяцева — орг. референтка, Я. Зорич — секретарка, С. Проців — членка Управи.

поділитись з нашими читачами враженнями із зустрічі членок ЦУ ОУК з полк. А. Мельником.

На запрошення ЦУ ОУК полк. А. Мельник радо погодився прибути до дому п-ва А. і О. Заяців, де визначено стрічу. Зустріч мала попри діловий характер, незвичайно милу дружню атмосферу. Пан Полковник звернувся окремим словом через ЦУ ОУК до загалу членок ОУК, підкреслюючи вагу та значення суспільної праці української жінки поза межами рідного краю. Офіційно промовляла на зустрічі голова ЦУ ОУК, п. С. Савчук. В розмові багато уваги присвячено проблемам нашої молоді. ЦУ ОУК почуває вдячність полк. Мельникові за всі його дорогі слова, дякує за честь, яку виявив він для нас, приймаючи запрошення на окреме з нами побачення.

Цей пам'ятний момент гостювання полк. Мельника в Канаді взагалі, а зокрема наша зустріч з Достойним Гостем буде в історії ЦУ ОУК незабутньою хвилиною.

Програмові напрямні праці, які з'ясовував нам полк. Мельник, морально зобов'язують всіх нас до дальших зусиль та жертвенного труду для добра та росту української справи.

Я. З.

З ПОБУТУ ПОЛК. АНДРІЯ МЕЛЬНИКА У ВІННІПЕҐУ

Українське жіноцтво у Вінніпеґу, як також у близькому Ст. Бонифасі, зорганізоване в рядах Організації Українок Канади ім. Ольги Басарабової, певно так само як і жіноцтво в інших місцевостях, що мало рідкісну нагоду вітати в себе голову Проводу Організації Українських Націоналістів, полк. Андрія Мельника, з неменшим хвилюванням і нетерпеливістю очікувало дорогого гостя з Европи.

Щоправда, бували в нас інші важливі гості з Европи, але оце вперше від більше трьох десяток років ми мали небуденну нагоду вітати й ближче познайомитися з головою Проводу ОУН. Це була справді виняткова нагода, а заразом і велика честь для нас, членок Вінніпеґу, української столиці Канади, й поблизького Ст. Бонифасу.

Всі ми вітали дорогого й достойного гостя не тільки хлібом і сіллю, але й щирим серцем. Він був у нас не тільки дорогим і достойним гостем, але ще й надзвичайним. Його висококультурна й шляхетна особа, незвичайна уважливість і щиро-сердечне відношення до всіх та глибокі слова-думки висловлені чи то в особистих розмовах чи в прилюдних промовах, запали глибоко в наші серця. Вони скріпили нас на дусі та додали більшої віри, запалу й сили до дальшої праці для здійснення спільної нам усім цілі — Волі рідного краю.

Тих кілька днів, проведених спільно з Полковником, проминуло блискавкою, але набуті враження з його побуту у Вінніпеґу назавжди залишаться дорогим і милим спомином у наших серцях на майбутнє.

З глибини душі бажаємо Йому ще багато сили й витривалости до виконання своєї важливої місії в житті.

Членка ОУК

ЯКІВ ТАНЦЮРА
Лектор Українського Технічного Інституту
в Ню Йорку.

Роля вітамінів у житті людини

(Продовження)

А - ВІТАМІН (або аксерофтол) — брак його в поживі затримує зростання (ріст) молодого організму, викликає курячу сліпоту, нашкірні хвороби й каміння в нирках. Коли доданий до їжі, то добре впливає на гоєння ран. Найбагатшим джерелом цього вітаміну є рибячий товщ (тран), далі жовток яйця, особливо з літньої пори року, масло і тваринна печінка. А - вітамін (у формі так званого провітаміна) виступає в моркві, петрушці, шпінаті, кучерявій капусті і в червоних помідорах. Нагрівання до високої температури (до 100 ступнів Цельсія) шкодить цьому вітамінові.

В-КОМПЛЕКС ВІТАМІН — об'єднує цілий ряд вітамінів, що означається літерою "В" з числами при ній: 1, 2 і аж до 12-ти. Вони розпускаються у воді. Тому, коли харчі довго мокнуть у воді, існує небезпека втрати вітамінів. З цілого ряду згадаємо тільки про три вітаміни. Вітамін $В_1$ (аневріна, тіаміна) — найраніше знайдений, брак його викликає хворобу бері-бері, знаходиться в молоці, темному рижі, висівках від муки, дріжджах, яйцях, в печінці, нирках, в помідорах, картоплі, оріхах і свіжих стручкових рослинах, насінні соняшника і гарбуза. Висока температура нагрівання йому майже не шкодить, але зате легко знищується, коли при варенні додається до води сода. Вітамін $В_2$ (рібофлявіна, ляктофлявіна) допомагає перетравлюванню вуглеводнів і білків, його брак у поживі стає причиною до хвороб шкіри, губів, язика, очей. Багатими на цей вітамін є молоко, печінка, нирки й серце. Вітамін $В_{12}$ недавно відкритий. Навіть невеличкі кількості цього, вже штучно вироблюваного, вітаміна дають задовольняючі наслідки при злосливій недокровності (анемії).

С-ВІТАМІН, або протискорбутний (аскорбінова кислина). Брак його, особливо взимку, коли мало свіжих овочів і городини, викликає скорбут. Виявляється ця хвороба в напуханні ясен, випаданні зубів і загниванні щелепів. Від такої страшної хвороби багато людей наших згинуло на засланні в московсько-комуністичних таборах праці. В домашніх умовах лікуватися треба свіжою невареною рослинною стравою, а головно соком шипшини, помідорів, цитрин, помаранчів і поричок, особливо чорних, цибулі й капусти. У слабій формі скорбутом можна хворіти роками, при чому вліті недуга послаблюється, а взимку посилюється. Цього вітаміна зовсім немає в зернах збіжових рослин. Висока температура до точки кипіння цілковито знищує цей вітамін.

Д-ВІТАМІН, або протирахитичний. Тепер відомо три роди цього вітаміна: $Д_1$, $Д_2$ і $Д_3$. Коли його бракує, порушається життєздатність кісткової тканини і виникає недуга кісток — рахіт, або кривуха (криві ноги у малих дітей), псуються зуби, розм'ягшуються кістки. Особливо шкідливо впливає його відсутність на молодий організм. Без нього не ростуть і не розмножуються дріжджі. Отже, без цього вітаміна не можна собі уявити існування дріжджевої промисловости, так важливої в житті людини. Найбільше його в риб'ячому товщі (трані). Розвивається він теж і в олійних рослинах під впливом сонця.

Е-ВІТАМІН (токофероль), або вітамін плідности. Вже сама друга назва вітаміна вказує на його ролю в організмі людини. Джерелом вітаміна Е є кільця пророслих збіжевих рослин (пшениця, овес, ячмінь). Знаходиться він також і в пшеничних висівках. Ось тому то білий хліб, позбавлений висівок не є вітаміновим. Деякі дослідники запевнюють, що зменшення природного приросту населення у Франції являється у великій мірі в наслідок того, що французи їдять тільки білий хліб.

Певні кількості цього вітаміна знаходяться в листках салати, шпінату, кропиви і кульбаби. Але згадані продукти ми поїдаємо рідно, а хліб насущний щодня. Отже, запровадьмо до своєї поживи темний (разовий) п ш е н и ч н и й хліб і пам'ятаймо, що деким улюблений житній хліб того вітаміна не має.

К-ВІТАМІН, брак якого викликає в організмі нахил до кровотеч, що їх дуже трудно зупинити. Цей вітамін розповсюджений у всіх зелених рослинах (люцерна, салата, капуста, шпінат, кропива і т. п.). Гриби цього вітаміна не мають.

Р-ВІТАМІН — називається ще вітаміном волоскуватих артерій. Роля його в організмі людини почала оцінюватися в 1946 році. Він реґулює перепускну здібність (крови) і запобігає крихкості і лопання наших найтонших кров'яних жилок. Знайдений він був у так улюбленій в Україні рослині руті. Цей штучний вітамін продається під назвою рутин. Одначе, це є той вітамін (поки що один), який вживати, особливо людям старшого віку, без поради лікаря ризиковно.

Наш короткий перегляд вітамінів далеко не вичерпує цілости порушеного питання, бо майже кожний місяць приносить нам нові відкриття в цій галузі, відкриття, які людина ще перед тисячами років передчувала своїм інстинктом.

(Продовження на стор. 18)

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА НА МОГИЛІ ОЛЕНИ КИСІЛЕВСЬКОЇ

В неділю, 2 червня ц. р. відбулося в Оттаві врочисте посвячення пам'ятника на могилі бл. п. Олени Кисілевської, заслуженої громадської діячки-піонерки, кол. сенаторки до польського сойму й голови Світової Федерації Українських Жіночих Організацій. На плиті біло-сірого ґраніту видніє український стилевий хрест і напис в українській і англійській мовах: Олена Кисілевська, кол. сенаторка, ур. в Україні 24 березня 1869 р., померла в Оттаві 29 березня 1956 р.

На цю врочистість прибули численні жіночі делеґації з ЗДА й Канади та громадянство Оттави. З Монтреалу прибули членки ЛУКЖ 3-ма автобусами.

В год. 9 вранці почалася торжественна Літургія в церкві св. Ів. Хрестителя, яку служив о. М. Блаженко, місцевий парох. Церкву виповнили вірні вщерть. По Сл. Божій відправлено панахиду. Коло год. 12-ої делеґати й гості зібралися в церковній залі на прийняття, що його приготовило жіноцтво з ЛУКЖ під проводом своєї голови М. Норіс. По обіді зібрані мали нагоду вислухати декілька промов, що їх виголосили передові українки. Предсідницею була п. К. Кравс, голова ЛУКЖ Канади. З довшим словом виступила п. Олена Залізняк, одна з близьких співробітниць бл. п. Олени. Говорили ще пп. Катерина Пелешок з Ню Йорку від Союзу Українок Америки, Є. Даниляк з Торонта від ЦУ ОУК, Ірина Павликовська з Филаделфії від СФУЖО, М. Федорик з Монтреалу від ЛУКЖ, В. Кметик з Торонта від Крайової Пластової Ради, Дм. Остапек від осередку СУМ в Оттаві і В. Голдуняк від Відділу ЛВУ в Оттаві. Промовці підкреслювали великі заслуги бл. п. О. Кисілевської та її значення в розвитку українського жіночого руху.

В год. 2.30 по пол. відбулося посвячення пам'ятника. На цвинтар прибули громадно делеґатки й оттавське громадянство. До жалібної громади долучилися також на цвинтарі делеґатки від СУК з Оттави й Монтреалу. По жалібній відправі до зібраних промовила п. Олена Лотоцька з Филаделфії, діюча голова СФУЖО і Марія Дима, кол. голова Комітету Українок Канади. Спільною світлиною і відспіванням тужливої пісні "Видиш, брате мій" закінчено цю частину.

Пам'ятник на могилі бл. п. Олени Кисілевської. Біля пам'ятника стоять зліва доправа: о. М. Блаженко, М. Дима, О. Залізняк, О. Лотоцька і Є. Даниляк.

Гарна погода й значна скількість делеґаток і громадянства з Оттави та вміло влаштована програма багато причинилися до того, що вшанування перших роковин смерти бл. п. Олени Кисілевської відбулося якнайгідніше. *Б. К.*

ВІСТІ СФУЖО

Заклик до двигнення пам'ятника на могилі бл. п. Олени Кисілевської знайшов широкий відгук серед зорганізованого жіноцтва. Члени організації СФУЖО перші прислали свої пожертви. На першому місці станув Союз Українок Америки сумою $414.00. Комітет Українок Канади, що складається в більшості з членів-організацій СФУЖО, зложив поважну суму $250.00. Фінансова Комісія СФУЖО зібрала $136.10 на ту ціль. Слідують: Об'єднання Українських Жінок Англії $80.50, Союз Українок Австралії і Ліґа Українських Католицьких Жінок Канади по $75.00, Український Золотий Хрест у ЗДА $70.00, Об'єднання Українських Жінок Венесуелі $45.00, Жіноча Секція Хліборобсько-Освітнього Союзу у Бразілії $19.00, Союз Українок Арґентіни $18.85, Жіноча Громада в Чіле $10.00. Разом члени-організації зложили $1,193.45.

Відгукнулись численно й інші організації. Найбільші пожертви внесли Жіноче Об'єднання при ЛВУ в Канаді — $55.00 і Марійська Дружина в Едмонтоні $25.00. По $10.00 зложили: Жіноча Громада в Бофало, Злучені Жіночі Організації Детройту, Федерація Українців стейту Мишиґен, Т-во "Просвіта" там же і Т-во ім. Княгині Ольги в Шикаґо. Разом $105.00.

Пожертви свої прислало також багато приватних осіб, що любили й шанували Покійну. Разом вплинуло $62.00.

В цілому пожертви на пам'ятник дали суму $1,376.55.

Кошти пам'ятника виносять $1,104.50. Пам'ятник із сірого ґраніту коштує $875.00, площа на цвинтарі $164.50, кошт посвячення $35.00, різниця курсу при пересилці грошей із Канади $30.00.

Надвишку у сумі $272.05 призначено на видання життєпису Олени Кисілевської.

АННА ФРАНКО-КЛЮЧКО

ЦВІТ ЯБЛУНІ

(Продовження)

Пройшли матуральні хвилювання, пройшли іспити. Гальшка поступила на службу як урядничка в одній з установ. Стала більш самостійна, мала власні засоби на власні видатки, гарне одіння, концерти, театри.

Відношення між Гальшкою, а Євгеном зміцнилось, вони так добре себе розуміли, так гарно проводили разом час.

Гальшка, щаслива першим коханням розцвіла немов рожа. Весела немов пташка, сміялась, щебетала, цілий світ здавався раєм, а всі люди були такі любі й милі.

Та їй мало було тільки кохати, їй забажалось свої почування вилити на папір, щоб і він знав, що вона його кохає.

Довго вагалась, згадувала Татяну Пушкина і нове бажання зростало в її душі. Таж Татяна писала до Онєгіна лист, а вона відчувала, що кохала не менше Татяни, і рішилась...

На другий день, коли Гальшка вийшла на вулицю з дому, де був її уряд, на її немале здивування, Євген, вже чекав на неї.

Вона глянула на нього, а він — як звичайно — привітно усміхався, та очі його були якісь серйозні.

Вони знову зайшли до Стрийського парку, сіли на самітню лавочку. Довкола шуміли дерева, а внизу між цвітистими кущами блистіло до сонця мов зачароване озеро з нерухомими постатями лебедів по середині.

Гальшці залишився в пам'яті цей незабутній образ на ціле життя. Бачить вона цю лавочку, бачить його, бачить себе молоду панночку в сірім літнім костюмі, в білім капелюшку з трояндами й стрічками.

Євген витягнув з кишені лист і сказав:

— "Я дістав сьогодні лист, але дуже дурний і від дурної дівчини" — і почав його читати. Читав речення за реченням і насміхався над кожним словом.

Гальшка сиділа мов прикована, ненавиділа в ту хвилину себе й цілий світ і тільки одна думка прошибала серце, безжалісна і ясна: Так як Онєгін, так як Онєгін...

Це ж була правда її серця, за що ж насміхатися, за що ж топтати, висміювати її перше кохання?

В кінці вона не видержала, зірвалася з лавки й побігла додому, вона не хотіла, щоб він бачив її сльози, її жаль.

Глибокий відчай опанував її душу, вона не могла викинути любови з серця, не могла забути. Який вихід з цього? Чи самогубство?

В першу хвилину думала, що це одинокий вихід, та ідучи самітньо стежками парку, лагідна природа навівала прохолоду, успокоєння, розвагу.

Заховати свої почуття в глибину бідного серця, не стелити під ноги тим, що ними нехтують, що їх топчуть.

Силою волі вона перемогла себе, а коли стрінулась з Євгеном, весело сміялась і жартувала, якби між ними нічого й не зайшло. Далі проводила з ним вечорі, ходила з ним у театр і на концерти.

Вона замітила, що він мав приятельку, та це не перешкаджало їй, не робила йому докорів, бо занадто його цінила й дорожила його товариством.

Вона свою любов заховала мов дорогоцінний камінь у глибині своєї душі. Вона виповняла цілу її істоту, а взаміну за неї не хотіла нічого.

Та тим сильніші були її мрії.

Вона мріяла, щоб прийшов час, коли б він був у великій потребі, гнаний ворогами, переслідуваний, і тоді докаже вона йому свою любов, буде йому помагати, спасати його, а як треба, то й посвятить для нього своє життя.

По якімсь часі Євген сказав Гальшці, що виїжджає на Буковину, може на завжди. Вона попросила в нього його фотокарточку на спомин. Він, здвигнувши плечима сказав: "Пощо вона вам, ми вже й так більше не побачимось". "Так на спомин" — відповіла вона зо смутком в очах і заховала карточку до торбинки. "Чи на спомин?" — думала вона. Який спомин, коли вона і далі жила ним і тільки ним.

Дістала кілька листів від нього, потім листування урвалось.

Прийшла нова весна. Знову розцвіла яблуня. Гальшка стояла у вікні, тулила ніжний цвіт до уст, а через сльози, що наповнили очі, бачила його, його любі очі, чула його любу привітну розмову. Та його не було, а останній лист не давав надії, що колись його побачить.

За кілька тижнів дістала лист від його сестри Клявдії: "Люба Гальшко, на доручення Євгена звертаюсь до вас з проханням. Євген арештований. Його піймали жандарми на границі австрійсько-буковинській з фотографічним апаратом і з великою сумою грошей. Обвинувачений як російський шпигун. Грозить розстріл або довголітня тюрма. Просить помочі. Треба посвідчень від тих фірм, де він працював як інженер, щоб доказати, звідки він мав ці великі гроші".

Його сестра приїхала до Львова, бо справа була спішна й дуже серіозна.

Гальшка вишукала всі фірми, де він працював впродовж кількох років, випросила посвідки, віднайшла його приятельку, щоб і в неї дістати потрібні доповняючі інформації. Було багато біганини, багато розшуків, але за тиждень Гальшка мала в руках усе потрібне й сестра зо сльозами вдячности від'їхала до Черновець.

(Кінець буде)

АЛЬФОНС ДОДЕ

Коза пана Сегена

Пану Сегену не щастило з його козами. Всіх він утрачав у той самий спосіб: вони розривали шнурок, втікали в гори і там, високо нагорі їх з'їдав вовк. Ані ласка господаря, ані страх перед вовком, ніщо не могло їх утримати.

Здавалося, що то були кози зовсім незалежні! Вони найбільш бажали вільного повітря і волі.

Та пан Сеген не розумівся на характері своїх кіз, завжди був тим заскочений і казав: "Кінець, — кози в мене нудьгують, — більше не буду жадної тримати.

Проте він не впадав у розпач і, після того як аж шестеро його кіз втекли в гори, він купив сьому. Тільки цей раз він придбав зовсім маленьку кізку, аби вона краще звикла до нього. О, яка гарна була ця його кізка! Вона мала великі добрі очі, коротеньку борідку, чорні блискучі ратиці, зігнуті ріжки й довгу білу вовну, що утворювала наче білу накидку. Крім того вона була спокійна, слухняна, ласкава й давала доїти себе без вибриків — не встромляла ногу в дійницю. Кохана маленька кізка!

Пан Сеген мав за своїм домом куток загороджений колючим живоплотом. Там він улаштував нове мешкання для кози. Прив'язав її до стовпа, який вкопав у найліпшім місці травника, забезпечив довгим шнурком, аби вона мала досить простору, щоб пастися. І сам час-до-часу навідувався, щоб бачити чи їй добре поводиться.

Коза чулася щасливою і з таким захопленням їла траву, що пан Сеген був зовсім задоволений. "Нарешті — думав бідний чоловік — ось і маю одну козу, яка в мене не сумує". Та він помилявся. Його коза сумувала.

Одного дня вона дивилася нагору і сама з собою міркувала: "Як там мусить бути добре й гарно. Там високо! Яка насолода качатися у свіжому вереску, без цього бісового шнурка, що здирає шкуру з шиї. Це добре для осла чи корови пастися в цім кутку. Нам, козам, потрібний широкий простір!"

Вже і трава здавалася їй без смаку. Почала сумувати, схудла, стратила молоко. Було шкода й жаль бачити, як вона цілий день тягла свій шнурок, звернувши голову й дивлячися нагору і з широко відкритими очима весь час сумно мекала: "ме-ме-ме".

Пан Сеген скоро помітив, що його козі щось бракує, але не знав, що саме їй бракує. Одного дня вранці, коли він скінчив доїти її, коза повернулася до нього і сказала на своїй козячій мові: "Слухайте пане Сегене, я занудилася у вас. Пустіть мене, дозвольте піти в гори".

— "О! Боже! І вона так само як і ті другі" — заголосив пан Сеген дуже стурбований. Навіть дійниця з молоком випала йому з рук.

Потім він сів біля кози на траву і промовив до неї:

— "Як? Ти хочеш мене покинути?

— "Так пане Сегене" — відповіла коза.

— "Може тобі за мало трави?"

— "О, ні пане Сегене".

— "Або може ти за коротко прив'язана? Хочеш, я попущу шнурок?"

— "Ні, ні, не варто пане Сегене!"

— "Що ж ти потребуєш? Що ти хочеш?"

— "Хочу іти в гори, пане Сегене".

— "Нещасна! Ти хіба не знаєш, що там на горах є вовк? Що ти будеш робити, коли він на тебе нападе?"

— "Я його заколю рогами пане Сегене!"

— "Та вовк сміятисьме з твоїх ріжків. Він з'їв моїх кіз, які мали кращі роги ніж ти. Ти знаєш козу Рено? То вже була старша коза, сильна, зла як козел. Вона билася з вовком цілу ніч, а вранці вовк таки її з'їв".

— "Бідна, бідненька Рено!... Але то нічого пане Сегене. Пустіть мене в гори!"

— "Боже! І що їм, моїм козам таке робиться?" — сказав пан Сеген. І цю вовк мені з'їсть! Та ні! Я захищу тебе! Хоч ти цього й не хочеш сама, хитрунко. А щоб ти не зірвалася зо шнурка, я замкну тебе у стайню і там ти залишишся назавжди!"

Так вирішивши, пан Сеген перевів свою козу до стайні і замкнув двері щільно... На нещастя він забув про вікно! І як тільки він вийшов, мала коза скочила через вікно і втекла.

Коли наша біла кізочка прийшла нагору, то була цілком захоплена. Ніколи ще не бачила щось такого гарного. Старі сосни зустріли її як малу королеву. Каштани схилялись аж до землі, щоб ласкаво доторкнутися до неї своїми гілками. Квіти розквітали, зустрічаючи її і намагалися огорнути її своїми пахощами.

Ціла гора влаштувала їй свято.

Уявляєте собі, яка щаслива була наша коза: нема шнурка, ані петлі, ніщо не перешкоджає качатися у траві та пастися як і де схочеться. А тої трави! Скільки і якої тільки забажаєте! Висока свіжа трава на горах і не до порівнання з тим закутком, де вона досі жила. А квіти! Сині дзвіночки, жовті левині пащі. Цілий ліс квітів повних соку, що ось-ось переллється!

Наша біла коза, на пів п'яна від щастя волі, лягає, задерши ноги вгору, котиться в суміш із листям і каштанами. Потім раптом вскакує на рівні ноги і "гоп" — мчить головою вперед, то через мочар, то просто нагору, то вдолину яру — вниз, вгору, скрізь. Наче нагорі не одна, а десять кіз пана Сегена. Наша білянка нічого не боїться. Скаче через потік, який кропить її піною і бризками, а тоді ціла мокра розлягається на сухім камені і сушиться на сонці.

Але раптом зірвався вітер, стало свіжо, почало темніти й уся гора стала фіяловою. Вечір. "Боже!" — промовила коза і дуже цьому здивувалася. В долині поля вкрилися імлою. Закуток пана Сегена зник у тумані, а з цілої хати було помітно тільки трохи диму з комина.

Почула коза дзвіночки в долині: череда верталася до дому. І вона відчула сум... Великий яструб пролетів, певно теж збираючися на ніч, і своїм криком торкнувся її вовни. Коза вся здрігнулася. А далі почула виття, протяжне виття в горах: "увууву" — і згадала про вовка. Цілий день вона про нього не думала.

І в цей саме час, далеко внизу засурміла труба. О! — це добрий пан Сеген вкладав свою останню надію в цю спробу, надію, що на заклик сурми вона вернеться, тим хотів закликати свою любу козу. "Уву-уву" — вив вовк. "Вернись - вертай" — співала сурма. Білянка наче б то й бажала повернутися, але згадавши стовп, шнурок і петлю та комору, вона подумала, що тепер вже ніколи й ніяк не зможе пристосуватися до такого життя і краще вже залишиться на волі.

Сурма замовкла — перестала сурміти, кликати її. Коза почула з-заду якийсь шелест, якесь шарудіння в листях. Вона обернулася і побачила в сутінках два прямі нашорошені вуха і блискучі очі. Очі горіли. То був вовк. Так, там сидів вовк! Він дивився на біленьку козу, вже наперед смакуючи, бо був певним, що зараз її буде їсти. Не поспішався, тільки коли вона повернулася і глянула в його бік, він злісно розсміявся: "Ого! Маленька кізка пана Сегена!" — і при цьому лизнув своїм великим язиком по своїх червоних губах.

Білянка відчула, що загине, але згадала про стару Рено, що билася з вовком цілу ніч, хоч ранком вовк таки її з'їв. "Бідна Рено! Може б краще, щоб вовк її з'їв одразу! Зараз? Ні!" — і вона стала на поготові, щоб відбитися від цієї мари. Опустила голову вдолину, роги наперед, як справжня хоробра коза пана Сегена. О, вона знала, що вона не мала надії вбити вовка — кози не вбивають вовків, але тільки хотіла побачити чи зможе вона так само довго триматися як стара коза Рено.

Тоді вовк, ця потвора, наблизився і малі ріжки зачали свій танок. Хоробра коза зо щирим серцем взялася до бою. Десять разів примусила коза вовка відступити, щоб трохи відітхнути. В цих хвилинах білянка хапала трохи травички і знову з повним ротом верталася до бою.

Так вовк і коза билися цілу ніч. Часом коза пана Сегена дивилася на зірки, що сіяли на нічнім небі і наказувала сама собі: "Тільки витримати до схід сонця!"

Одна по одній гасли зірки. Коза подвоїла удари своїх ріжків, а вовк ляскання зубів. Блідий проблиск з'явився на обрію. Спів півня донісся з фарми.

"Нарешті, — сказало бідне звірятко, що чекало лише світанку, щоб умерти. Тоді коза лягла на траву у своїм прекраснім білім хутрі, ціла біла, хоч і сплямована кров'ю... Аж тоді вовк кинувся на неї роздер її і з'їв.

Переклад з французького Л. Ліндфорс

КАТЕРИНА АНТОНОВИЧ

Чоловічий народній одяг

СВИТА (СВИТКА)

Свиту звичайно шиють з домотканого, досить сильного сукна. Довший кусок сукна перегибають у ширину пополовині, нагорі витинають коло для шиї, а від шиї розтинають зверху донизу на дві не зовсім рівні половини, щоб одна трохи заходила за другу, *з права на ліво,* як у жіночих свитах.

Спину свити від стану вниз шили і краяли кількома способами.

1. Старий спосіб: по самій середині спини йшла доріжка "прохідка" від пояса вниз, а з права і зліва вставляли вуса від двох до чотирьох і більше. Це куски сукна вирізані клином, вужчий кінець клина вшивали коло стану і поширювали донизу. Ці вуса внизу давали гарні хвилясті загиби (гл. рис. ч. 1).

2. Інший спосіб: по обидва боки від "прохідки" вставляли не клини, а рівні кусні матерії, які нагорі закладали складами. Ці складки мали налягати одна на одну в напрямі до середини до "прохідки", або в протилежний бік. Потім їх змочували і сильно притискали дошками, а зверху ще накладали тягар (іноді і кілька пудів борошна) аж доти, доки не висохли — тоді склади добре тримались і не розходились (гл. рис. ч. 2).

3. Замість клинців — вусів і складок робили збірки навкруги стану, і з-заду, і з боків — тоді вже прохідки не було і свита ближче прилягала до стану.

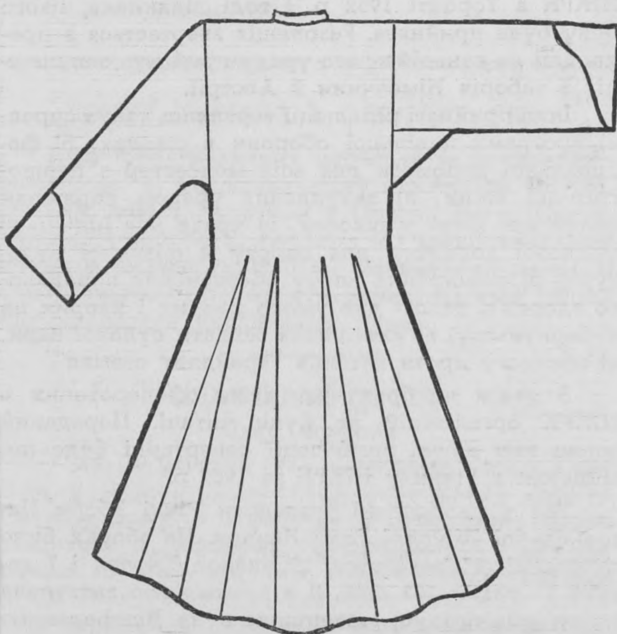

Рисунок ч. 1

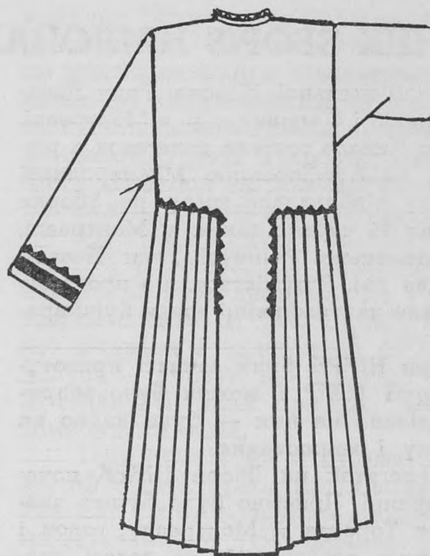

Рисунок ч. 2

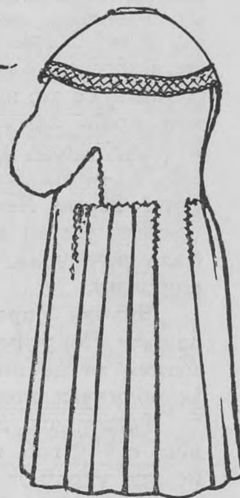

Рисунок ч. 3

Комір у свити звичайно невисокий, стоячий.

На Волині зустрічаємо широкі коміри, які лежать на плечах викраяні півколом (гл. рис. ч. 3).

Рукави вшивають по прямій лінії, іноді під рукою вставляють клинці (гл. рис. чч. 1 і 2).

Запинають свиту спереду на шкуряний ґудзик шкуратяною петелькою. Ґудзик дуже майстерно сплетений; в деяких околицях роблять дерев'яні ґудзики, іноді застібують (переважно в Галичині) металевою застібкою "спонкою" чи "спинкою".

Свиту підперезували поясом. Пояси бувають різні. У Східній Україні: вовняні, шовкові, бавовняні, різних кольорів. Старші люди іноді носили й чорні, молоді червоні, зелені, сині. У Західній Україні, напр. на Гуцульщині, носили пояси шкуряні з металевими прикрасами (Детальні відомості про пояси подані в Ж. С.", чч. 3 і 4, 1956 р.).

В старовину свити були білого кольору (жіночі свити і дотепер залишились білими і чоловічі іноді зустрічаються білі), але тепер частіше їх роблять темними, кольору овечої натуральної необарвленої вовни, брунатної чи сірої, іноді рідко й чорної. У Східній Україні свити мало прикрашують, іноді тільки обшивають комір і вилоги на рукавах чорним окса-

митом, або чорною вовною. Чим далі на захід, тих прикрас зустрічаємо більше, — розшивають чорними, червоними, зеленими шнурами, сплетеними з вовни, тасьмою, прикрашують кутасами (Волинь, Поділля).

В Галичині, на Закарпатті і Гуцульщині свити роблять ярко червоні і чорні і з пишними різнокольоровими прикрасами з шнурами й китицями.

На різних українських землях свити бувають різної довжини, іноді нижче колін, по коліна, і коротші. (Далі буде)

ЗВІТ З РІЧНИХ ЗБОРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЖІНОЧОЇ РАДИ КАНАДИ

Річні Збори Національної Жіночої Ради Канади відбулися в днях 3 і 4 червня ц. р. в Монтреалі. З уваги на те, що Канада гостила делеґаток з різних країн світу, на Конференцію Міжнародньої Жіночої Ради, що відбувалася зразу по Зборах НЖРК — від 5 до 15 червня також у Монтреалі, Річні Збори Національної Жіночої Ради Канади тривали тільки два дні. Розуміється, що програма була скорочена, але найважливіші точки були зреферовані.

Членки Управи НЖРК були зайняті приготуванням Конференції МЖР і можна було запримітити як це поділало на них — було видно на їх обличчях втому і хвилювання.

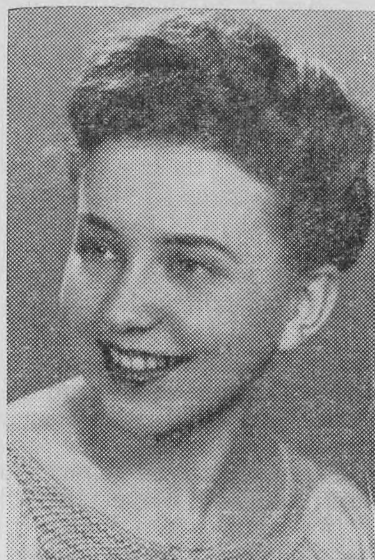
Реєстрація делеґаток на Збори НЖРК почалась о 9-ій год. вранці. Приємно було бачити знайомих українок з Торонта й Монтреалу, голов і представниць різних організацій, як також знайомих жінок з далеких просторів Канади. Дуже мені приємно було познайомитись з п. Ольгою Сторожук. Це молода членка ОУК з Монтреалу, з якою ми разом заступали нашу організацію на Зборах.

Хоч Річні Збори НЖРК є завжди важливі й цікаві, то цього року близька Конференція МЖР висувалась на перше місце в думках і розмовах делеґаток. Все ж таки і Зборам НЖРК присвячено багато уваги й вирішено багато важливих справ.

Збори відкрила голова НЖРК, п. Рекс Ітон. По відспіванні національних гимнів прочитано привіти від королеви Єлисавети II, від лейді М. Пентленд з Англії, дочки основниці НЖРК, лейді Абардін, прем'єра Канади, Луї Сен Лорана, та різні організаційні й особисті побажання. Відтак Збори привітали т. зв. досмертних членок НЖРК та нововибраних голов Провінційних і Льокальних Жіночих Рад. Опісля п. Турнер-Бон, попередня голова НЖРК, здала звіт з очолюваного нею підготовчого Комітету Конференції МЖР. Між іншим п. Бон заявила, що як тільки з'являться делеґатки на Конференцію МЖР, то будуть нам представлені.

Слідували звіти — скарбнички, секретарки, фінансової секретарки і членок екзекутиви. Далі був поданий вислід виборів і збори привітали п. Рекс Ітон, вибрану голову на черговий рік.

З великим ентузіязмом і повстанням з місць привітано делеґацію з Ніґерії, чіфів Єлисавету і Туро. Вони, передаючи привіт Зборам, заявили, що жіночий рух у Ніґерії новий і що жінки недавно отримали право голосу. Відтак були представлені делеґатки з Німеччини, Англії, Нової Зеляндії, Австралії і Данії і їх також прийнято повстанням з місць.

Ганна Мазуренко
делеґатка ЦУ ОУК на Річних Зборах НЖРК і Конференції МЖР.

У вівторок були ухвалені резолюції. Варто зазначити, що одна важлива резолюція, що була представлена ЦУ ОУК під час Річних Зборів НЖРК в Торонті 1952 р. і тоді відкинена, цього року була прийнята. Резолюція звертається з проханням до канадійського уряду прийняти залишенців з таборів Німеччини й Австрії.

Інші прийняті резолюції торкались таких справ: а) програми цивільної оборони в школах; б) федеральної допомоги для всіх медсестер з першої світової війни; в) закуплення урядом надвишки яблук для дітей у школах; г) права для індіян; ґ) урядової допомоги для спорту й фізичної культури; д) поширення пляну обезпечення народнього здоров'я, також для умово хворих і хворих на туберкульозу; е) улегшення заплати судової кари, є) протесту проти купонів "трейдинґ стемпс".

З уваги на брак часу звіти сфедерованих в НЖРК організацій не були читані. Переданий мною звіт нашої організації секретарці буде поміщений в Річнику НЖРК за 1957 р.

Так у скороченні виглядали Річні Збори Національної Жіночої Ради Канади. На зборах було присутніх 95 делеґаток, 19 членок Управи і 7 гостей — разом 128 осіб. Я з приємністю заступала нашу організацію, і залишилась на Конференцію Міжнародньої Жіночої Ради.

Ганна Мазуренко

РОЛЯ ВІТАМІНІВ У ЖИТТІ ЛЮДИНИ

(Продовження з стор. 12)

Сьогодні багато вітамінів виробляють штучно, навіть в обсязі фабричної продукції, але все ж таки найпевнішим і найдоступнішим і найдешевшим джерелом вітамінів залишаються наші рослини.

Мабуть, всі ми бачили як то в літню пору, або ранньою весною, пси й коти іноді "пасуться", поїдаючи зелені вершки деяких трав'яних ростин. Дехто твердить, що таким неприродним явищем для цих тварин вони рятуються від тяжких хворіб, які постають в наслідок споживання несвіжих зіпсутих кормів. Подібне твердження не має під собою твердих підстав, бо ж відомо, що пси й коти краще від людини пізнають корми недоброякісні та від тих кормів відвертаються.

Ми натомість висуваємо імовірність того, що коти й пси 'пасуться" для того, щоб поповнити вітамінами їхні корми. З цього виходило б, що навіть тварини невідомим нам способом відчувають доступне джерело вітамінів у ростинах.

Під вітамінними ростинами треба розуміти такі ростини, або окремі поодинокі їхні частини, що мають в собі по одному, два а то й більше відомих на сьогоднішній день вітамінів. Далеко не зо всіх вітамінних ростин людина приготовляє собі поживу, ось хоч би, для прикладу, згадати багаті вітамінами шпильки сосни й ялиці. Про такі ростини ми більше тут не будемо згадувати, як також поминемо своєю увагою ті вітамінні ростини, які мало або й зовсім незнані широкому нашому читацькому колі.

При переліковї вітамінних ростин буде само собою виникати питання яку ж кількість того чи іншого вітаміна має кожна поодинока ростина. І хоч тепер вже твердо встановлено визначення кількостей вітамінів аритметично - числовими цифрами, проте вони не мають великого практичного значення, бо важкі до запам'ятання, а вказівники в більшості подаються тільки при наукових працях. Натомість легко й просто означається кількість вітамінів за допомогою умовних знаків, прийнятих багатьома світовими державами.

Ці знаки будуть такі: 1) знак трьох хрестів † † † вказує, що вітаміна в ростині дуже багато, 2) знак двох хрестів † † вказує, що вітаміна багато, 3) знак одного хреста † вказує, що вітаміна є задовільна скількість, 4) знак мінуса — вказує, що вітаміна є тільки незначні сліди і 5) знак зірочки * це знак, що вітаміна зовсім нема.

Цих знаків ми й будемо вживати далі в нашій статті. Треба при цьому зазначити, що взагалі запотребовання людського організму на вітаміни не дуже велике. Й тому, мабуть, сама природа не обдарувала ростин великими кількостями вітамінів. Та хоч і небагато людина потребує вітамінів, але все ж таки вони мають постійно поступати до організму, бо людський організм неспроможний робити в собі запаси вітамінів на довший час.

* * *

На закінчення буде перелік вітамінних ростин і таких способів варення, консервування, сушення й заморожування продуктів вітамінних ростин, щоб при цьому найменше втрачалося дорогоцінних вітамінів.

ЦІННА КНИЖКА В ОСЕРЕДКУ УКО

Пані Ірина Вахняних передала за посередництвом полк. А. Мельника цінну книжку до Осередку Української Культури й Освіти. Це є "Словар чужих слів" д-ра З. Кузелі і М. Чайківського, виданий у Чернівцях 1910 р., що належав до **сл. п. Ольги Басараб** і це, мабуть, єдина пам'ятка по ній, що осталася в українських руках.

ВШАНУВАЛИ ГЕРОЇНЬ

Ляяс, Франція

У дні 10 березня 1957 р. заходом Союзу Українок у Франції вшановано українських героїнь. Службу Божу й Панахиду в намірені героїнь відправив о. Нарожняк. По полудні того дня відбулась святочна академія. Голова Союзу Українок, п. М. Лисак відкрила академію коротким вступним словом та попросила присутніх вшанувати героїнь повстанням з місць та однохвилинною мовчанкою. Доповідь виголосила п. Ольга Пфроднер. Після доповіді хор Союзу Українок відспівав кілька патріотичних пісень. Відповідні до свята деклямації виголосили пп. Рибчук, Фриз, Микола Обаль, Осип Обаль, К. Тарчило, А. Шурмакевич. Після закінчення програми п. Лисак подякувала присутнім за участь.

Катерина Лозак

ВИДАННЯ ФІЛАТЕЛІСТИЧНОЇ СЕРІЇ

Український Музей у Клівленді видав пам'яткову серію марок у честь Івана Франка з нагоди 100-ліття народин і 40-ліття смерти. На марках утривалене погруддя письменника з Українського Культурного Городу в Клівленді (скульптура О. Архипенка) і пам'ятник на Личаківському цвинтарі (скульптура С. Литвиненка). Серію видано в обіг 28 травня ц. р.

Своїм виданням Український Музей у Клівленді причинився до ще одного відмічення ювілею Івана Франка — цим разом засобами філателії.

Монтреальське жіноцтво вшанувало Софію Русову

"Раз добром налите серце в вік не прохолоне!"

Це була девіза життя, одної з-поміж визначних жінок України, життя повного праці, змагань, жертви особистого спокою і щастя, а навіть і її родини, чоловіка та дітей. Визначною з визначних була велика індивідуальність наших часів, д-р Софія Федорівна Русова, по батьківськім прізвищі Ліндфорс. Весь тягар повного трудів і страшних ударів злої долі життя зуміла тільки тому перебороти, бо мала серце Богом налите нескінченою добротою, що додавала їй сил до невсипущої праці серед поневоленого насильством і жорстокістю наїздником і грабіжником українського народу. І, мабуть, безсмертна сила, блиск і гарячі проміння тої вже тепер позагробової доброти були поштовхом до добровільного, гармонійного, щирого об'єднання всіх, без винятку жіночих організацій на терені Монтреалу й околиці, щоб у дні 24 березня ц. р. поважною і настроєвою академією в залі УНО віддати честь і шану Софії Ф. Русовій у 100-річчя її народин. Вона ж була велика вчителька, палка революціонерка, гаряча патріотка і жертвенна громадська діячка. Ось організації в поазбучнім парядку, що взяли участь у святі: 1) Жіночий Відділ Союзу Гетьманців Державників, 2) Ліґа Українського Католицького Жіноцтва, 3) Орґанізація Українок Канади ім. О. Басараб, 4) Об'єднання Жінок Ліґи Визволення України, 5) Пласт — Жіночий Кіш, 6) Союз Українок Канади, Відділ "Доньки України", 7) Т-во ім. Лесі Українки при Т-ві "Просвіта", 8) Т-во ім. кн. Ольги при православній громаді на Лашін, 9) Т-во ім. Лесі Українки при православній громаді на Роземонті.

Зорганізоване жіноцтво свідоме факту, що Софія Ф. Русова, подвійна чужинка, бо по батькові шведка, а по матері француженка, живучи в Україні, полюбила нашу чарівну землю і наш народ цілим своїм єством й обдарувала його добротою свого серця, віддаючи на його потреби здібності свого широкого інтелекту і глибокого ума і саме тому виявила себе речником виняткової уваги і вдячности всієї української спільноти.

Свято заініціювала зв'язкова СФУЖО, проф. Олена Залізняк і сформувавши діловий комітет, відбула з ним ряд підготовчих сходин, але на два тижні перед речинцем академії занедужала на важку простуду. Заступницею і діловою керівничкою, а під час імпрези конферансієркою стала п. С. Барабаш і їй слушно належиться сердечна подяка за переведення доволі трудного діла.

Академія із-за своєї програми була ориґінальною. Присутніми були спеціяльно запрошені всі живучі в Монтреалі члени родини Софії Ф. Русової, а саме: дочка — проф. Любов Ліндфорс, син — проф. д-р Юрій Русов з дружиною, проф. Наталією Ґеркен-Русовою, внучка — п. сотникова Ольга Базилевська, правнучка — п. Людмила Базилевська-Левицька, внук — Олександер Базилевський, а в дома остався важко хворий п. сотник Базилевський і праправнучок — Володимир Левицький. Достойна родина була представлена серед оплесків зібраній авдиторії і зайняла місця в першому ряді крісел. На головній стіні на темно-зеленому фоні був приміщений доволі великий портрет свіжо і помистецьки намальований невісткою Софії Ф. Русової, п. проф. Наталією, з якого мов би живі, глибокі, великі, проникливі сірі очі Софії Федорівни, з подивом і добротою гляділи на святочне довкілля. Гарні, вишивані рушники і китиця червоних тюльпанів на підставленім і застеленім чудовою, вишиваною скатертю столику, творили естетичну декорацію довкола портрету.

За довгим застеленим столом, зайняли місця сучасники Софії Ф. Русової і очевидці, які мали щастя жити близько неї, чи бути в контакті з нею. Вони по черзі на подані запитання оповідали про все, що осталось в їхній пам'яті з зустрічі з так визначною людиною.

І так: п. проф. Любов Ліндфорс розказувала про роки дитинства і юнацтва під опікою найдорожчої матері, про її велику музикальність і можливу музичну кар'єру, яку одначе з розмислом проміняла на працю серед безталанного тоді українського народу, з якого щойно недавно опали окови кріпацтва і який так дуже потребував теплої, провідної опіки й помочі сердечної, словом доброти й ще раз доброти. Зворушливо розповідала п. Любов про переслідування мами царськими жандармами, про свої відвідини ув'язненої мами в московській тюрмі, будучи тоді 5-річною дівчинкою.

Д-р М. Антонович накреслив свої спомини з праці Софії Ф. Русової як вчительки в дошкіллі в Україні, а також і на еміґрації, в Празі. Пані М. Логуш змалювала незвичайно живо й цікаво часті стрічі українського пластового юнацтва в домі п-ва Русових в Празі, про її вплив на тодішню молодь. Пані С. Барабаш відчитала спомини про добру бабуню, пера внучки, п. Ольги Базилевської. Любов і шана, вдячність і теплота серця внучки для дорогої бабуні викликали співзвучний відгомін у серцях присутніх. П-і Н. Небелюк відчитала спогади п. О. Залізняк з часів діяльности Софії Ф Русової як голови Української Національної Жіночої Ради і її участи в усяких европейських чи світових конґресах, з'їздах тощо.

Пані добр. М. Слюзар подала записки з архіву Союзу Українок Канади, якого попередня назва була "Т-во ім. Ольги Кобилянської", а саме про їхні обопільні взаємини і переписку Софії Ф. Русової в справі приїзду делеґації українсько-европейського жіноцтва до Канади в цілях загальнонаціональних потреб і питань.

Д-р М. Кухаришин подав факти з життєвих умовин на склоні її літ під час важкої недуги, сповнюючи обов'язки домашнього лікаря і щиро відданого приятеля родини п-ва Русових. Джентельменський жест д-ра М. Кухаришина, а саме уклін в сторону портрету, був доказом глибокої поша-

ни до соби Софії Ф. Русової. Д-р проф. Юрій Русов доповнив усі порушені попередньо ділянки життя його незабутньої матері, а відтак обширно, змістово і зворушливо подав синівську характеристику діяльности Софії Ф. Русової, включно з кільканадцятразовим її арештуванням. Як одну з полишених святощів дорогої мами показав д-р проф. Ю. Русов єдиний лист писаний рукою, в якому на пожовклім від старости папері, нав'язуючи до змісту листа Софія Ф. Русова цитує слова Т. Шевченка: "Раз добром налите серце в вік не прохолоне". Цей цитат вирито на камінному пам'ятнику Софії Ф. Русової на цвинтарі в Празі.

Була це гутірка, що в противенстві до одноособової доповіді, живою, цікавою акцією кількох осіб сподобалася публіці і викликала помітне враження.

Відтак слідувала вокальна частина: Квартет від Союзу Українок Канади, Відділ "Доньки України" — пп. Галина Мельник, Береска, Зимовець і Ярошевська, при акомпаніяменті п. С. Ціпивник — відспівав "Чи я в лузі не калина була" — народня пісня і "Хустина" — Шевченко-Лисенко. Виконання чисте, спокійне, поява співачок дуже симпатична у вишиваних, біленьких блюзочках. Деклямація "Давня весна" — Лесі Українки рецитована п-ною Богданною Гаврилюк. Слухачі мали нагоду радіти двома веснами, тою, що її оспівала велика поетеса у своїй прекрасній поезії і тою, що стояла на естраді в собі милої молоденької прелегентки. Далі п-на Мирослава Вербицька надала академії милозвучного кольориту двома піснями, а саме: "Веснівкою" Шашкевича-Матюка і "Не співайте мені тої пісні" — Лесі Українки - Лисенка. І ще була одна деклямація поважно націоналістичного змісту п. н. "Мій шлях" Лесі Українки, що її з належно-чіткою інтерпретацією виголосила п. С. Біляк. Збірний хор пань із ЛУКЖ і Об'єднання Жінок Ліги Визволення України дав у своєму гарному і дбайливому виконанні під батутою працьовитого і солідного дириґента, маґістра В. Бринявського, дві пісні: "Місяць ясненький" — Л. Українка (композитор невідомий і "Віддала мене моя матінка" аранж. М. Гайворонського.

У заключнім слові авторка допису від імені ділового комітету подякувала шановним присутнім за участь в Академії, а організаціям і виконавцям програми за труд і дорогий час та добру волю, в цілі переведення цієї так важливої річниці. Національний гимн завершив поклін, яким жіноцтво Монтреалу звеличало одну із визначних доньок Україну, д-р Софію Федорівну Русову, за її добром налите серце, що згоріло на жертівнику для здобуття волі й долі великій українській непоборній нації.

Наприкінці хочу згадати про два маленькі інциденти, які трапились в часі академії. Тому, що не було в них ані тенденції, ані злої волі, чи злеґковаження, а тільки стались вони в наслідок перевтоми перевражливих конферансієрок, прохаю вибачення у п. проф. Наталії Русової, що нехотячи, не проголошено її в списку членів родини Софії Ф. Русової, а Жіночий Відділ Союзу Гетьманців Державників за не своєчасне проголошення їхньої видатної участи в підготовці свята.

Членка Святкового Комітету

КОМІСІЯ ПРАВ ЖІНКИ

Від 18 березня до 5 квітня ц. р. відбулась у будинку ОН 11-та сесія Комісії Прав Жінки. Як звичайно, делеґатки 18 держав творили форум під проводом шведської громадської діячки Аґди Риссель. Кілька держав вислало урядових обсервирів. Крім того були заступлені аґенції ОН і велика кількість неурядових організацій.

Одначе найбільше значення Комісії Прав Жінки в тому, що на цьому терені зустрічаються представниці вільного світу з жінками з-поза залізної заслони. Це єдиний терен, де зударяються свобідно їх інтереси і можуть мірятись їхні сили. Виступають тільки заступниці РСФСР, Білоруської ССР і Польщі, але цього вистачає, щоб зрозуміти напрямні СССР у ділянці жіночого життя.

Впродовж трьох тижнів радила Комісія над певними проблемами жіночого життя. Не розглядала їх подрібно, а користувалась уже готовими матеріялами, що їх опрацював Ген. Секретар з допомогою урядів різних країн та неурядових організацій. Ішло про те, щоб цим домаганням і потребам надати форму закону і поширити його діяння на всі країни, що є членами ОН.

Ділянки, якими займалась ця сесія, були: рівне право жінок на освіту, південна праця жінки, можливість праці для старших жінок, подружнє право, оподаткування подружжя. Але найбільшу вагу покладено на однакову платню за однакову працю. Цій проблемі присвячено увагу вже попередньої сесії і хоч ухвалено таку резолюцію, проте тільки 18 держав прийняло в себе цю засаду. ІЛО зобов'язалось простудіювати цю справу глибше, щоб здобути новий матеріял для піддержки справи.

У цьому власне питанні найміцніше зударились делеґатки вільного світу з совєтськими. Білоруска поставила внесок, щоб держави-члени ОН перевели зрівняння платні законом, а американка і бельгійка вказали на інші можливості впорядкування цього. Дискусії тривали довго й закінчились перемогою вільного світу. Одначе вони утруднили хід нарад і дали нагоду до кількох пропаґандивних виступів совєтських делеґаток. А це саме хочуть вони осягнути.

Комісія Прав Жінки є невеликим вирізком цілої праці Об'єднаних Націй. Тільки тоді, коли наради Третьої або Шостої Комісії проходять бурхливо, зудари на цій Комісії відбуваються у спокійнішій атмосфері. Але вони існують і поглиблюються. Бо в ніякій галузі і під ніякими умовинами ці два світи — вільний і уярмлений — не можуть зговоритись.

Л. Б.

ВИСТАВКА ВІННІПЕҐСЬКОГО ПЛАСТУ

Завжди з великою приємністю буваю на виставках нашої організованої молоді. На цих виставках можна бачити чим властиво цікавиться, чим живе наша українська молодь, а молодь то наша будуччина — будуччина України. І ми не можемо не цікавитися нею і не можемо байдуже проходити повз неї. Так само як попередні, так і ця виставка захопила мене як самими експонатами, так особливо тим величезним трудом, величезною працею, що була проведена для організації цієї виставки, тим зацікавленням, тим захопленням, тим завзяттям, що їх виховники — кошові вміли вкласти в душі нашого молодого покоління. За це їм наше признання і пошана.

Виставка містилася в Пластовому домі при вул. Флора. Кілька невеликих кімнат ледве вмістили зібраний матеріял. Виставка була поділена на окремі області-землі, з яких складається наша велика Україна. Кожен гурток пластунів, чи пластунок має окрему "землю", кожен гурток має свою назву. Київщину — показує гурток "Ромени", Полтавщину — представляє гурток "Волошки", Чернигівщину — "Соняшники", Поділля — "Чорнобривці", Полісся — "Барвінок", Волинь — "Мак", Буковину — "Незабудьки". Кожен гурток намагався якнайліпше й найповніше показати все те, що є в тій землі: картини природи, костюми, вишивки, карти тих земель намальовані й змодельовані, дуже добре, дбайливо виліплені з глини, фотографії видатних людей з кожної землі, де хто народився, як можливо то і знімку тієї місцевости.

Принципом Пласту є не виділяти окремих пластунів і пластунок, а зразу цілу групу - гурток, але в кожному гуртку є провідниця, яка надає характер своєму гурткові і від неї дуже багато залежить.

Гурток "Волошки", що представляв Полтавщину, зібрав багато матеріялу не тільки вище зазначеного, а ще й картин, як олією так акварелями й рисунків від руки, модель дівчини, одягненої в українське убрання, вишивки на полотні й велику скількість альбомів, як напр. альбом з дуже цікавою збіркою українських рушників, альбом Олени Пчілки і т. ін. Вирізки з часописів, книжки — твори українських письменників з Полтавщини, як Шевченко на Полтавщині, Гребінка, Котляревський, Стороженко, Мирний і ін., також інших видатних людей з Полтавщини, як Драгоманів, Старицький, Ганна Барвінок, Олена Пчілка і ін., часто з їх портретами чи світлинами.

З Київщини гурток "Ромени" виставив прекрасну велику фотографію Михайлівського манастиря — зруйнованого потім большевиками, модель "Золотих воріт", як вони дотепер зберіглися, герби, олійні праці, вишивки, альбоми й багато іншого, всього не можна перечислити.

"Соняшники" дали розмальовані й виліплені карти Чернигівщини, рисунки старовинних церков тушшю і олівцем, окремі листи вишивок, альбоми і герби.

Полісся, Поділля, Волинь, Буковина були дбайливо підібраний матеріял, що показав культуру тих країв. Гурток "Орел" виставив модель замку в Чорткові, по старих плянах, книги різних письменників-волиняків, як "Волинь" — Уласа Самчука, Історію Волинської Землі і ін.

З Полісся гурток "Барвінок" виставив багато вишивок тільки одним червоним кольором, що специфічне для Полісся, книжки, як Клима Поліщука, Одрача і ін. З Буковини гурток "Незабудьки" дав збірку дуже цікавих каменів з підписами, колекцію українських марок, фотографій, костюмів у кольорах.

Рій "Метелик" зробив модель дерев'яної української церкви, млин.

Рій "Бджілка" показав дбайливо вишивані серветки, ляльку в українському убранні, червоненького жучка — нашу "Божу корівку" чи як її ще називають "бедрик".

В усіх гуртках було видно намагання найповніше й найцікавіше показати ту українську землю, над якою вони працювали. Шкода, що не можна описати всього цікавого зібраного всіми гуртками матеріялу, але всього так багато, що в статті для журналу годі все вмістити.

Весь матеріял був так гарно, дбайливо і з такою любов'ю розкладений, що виставка робила незвичайно миле і приємне враження. Тут видно було ту велику працю, яку покладено Пластовою організацією, щоб зробити виставку найповнішою і найцікавішою, — що й було вповні досягнено.

Катерина Антонович

МАРІЯ ВАВРИКІВ ПЕРЕВИБРАНА ГОЛОВОЮ ЛУКЖ

На річному З'їзді Ліґи Українськич Католицьких Жінок, що відбувся в червні ц. р. у Вінніпеґу під час З'їзду українців католиків Манітоби для відзначення 25-ліття Братства Українців Католиків (БУК), поновно обрано відому громадську діячку, адвокатку Марію Вавриків, головою ЛУКЖ Манітоби.

Бажаємо п. Вавриків багато успіхів у її відповідальній праці.

ПЕРША ЖІНКА — СУДДЯ В МАНІТОБІ

Першою жінкою-суддею в Манітобі стала недавно п. Неллі МекНикол Сендерс. Її заприсяжено суддею для малолітніх у Вінніпеґу під час спеціяльної церемонії, в якій взяло участь около 40 осіб — представників правничої лави, судових властей і уряду Манітоби з прем'єром Кемпбелом на чолі.

Суддя Гіней, що виголосив коротку промову з цього приводу, підкреслив, що п. Сендерс це перша жінка-суддя в історії Манітоби. Вона була адвокатом від 1932 року, а в останньому часі була правничим дорадником Товариства Допомоги Дітям.

Пані Сендерс є вдовою і має двох синів.

Живучи у Вінніпеґу, п. Сендерс добре познайомлена з українським життям і завжди ставиться прихильно до українців.

ПРО ДОБРЕ ВИХОВАННЯ

(Продовження)

Вправді теперішні часи є дуже ліберальні під оглядом одягу, одначе заходить нераз потреба, що не тільки жінка, але й мужчина мусить відповідно вдягнутися. Напр. коли жінка, з якою мужчина кудись вибирається, має на собі повний формальний одяг (довга, декольтована сукня, краща біжутерія, довгі рукавички, хутряна нагортка і т. д.) то й мужчина рішуче повинен бути формально вбраний, а не тільки в темному костюмі, як це останньо здебільша водиться. Коли мужчина не має комплетного формального одягу, тоді він повинен з даною жінкою порозумітися і прийти з нею до якогось компромісу. Повний формальний одяг мужчини складається: з чорного фрака з шовком чи сатиною виложеними кляпами, білої камізельки (одно або дворядівки), білої сорочки із штивно накрохмаленим передом, твердого ковнірця (wing collar) і білого метелика (bow tie). Крім виложених кляп і широкої косички на штанах формальний мужеський одяг інших викінчень не має, зате вимагає декілька конечних аксесуарів, а саме: білі рукавички, чорні (але не спортові!) мешти, чорні шовкові шкарпетки і чорний високий капелюх, т. зв. "циліндер". Може декому цей одяг і видається смішний, одначе ще існує багато середовищ на нашому білому світі, а навіть у нашому близькому середовищі, де він являється чимсь так само зрозумілим як щіточка до зубів чи нічна сорочка!

Фінальним тоном формального костюму є біла (а не синя чи червона) квітка в кляпі і біла хустинка в нагрудній кишені. Плащ повинен бути тільки чорний, або дуже темно ґранатовий, шалик або білий або білий з чорним.

Менше формальним, одначе в доброму тоні майже на кожну оказію є вечірній одяг т. зв. "таксідо". Він різниться від абсолютно формального кроєм фрака, косичкою на штанах, яка є вужча, і краваткою, що є чорна.

З дворядовим (з двома рядами ґудзиків) таксідо камізельки не вдягається, а до однорядового можна вбирати білу або чорну. Сорочка може бути або з твердим передом, або м'яка, ковнірець теж може бути різний. Рукавички звичайно береться попеляті ірхові. На літниськах замість чорного носять попеляте або біле таксідо.

На всякі звичайні формальні оказії темне убрання, або чорна чи темно-попелята маринарка з попелятими, білими, або чорними в ясніші пасочки штанами є також в доброму тоні.

Добре вихований мужчина завжди сідає до обіду чи вечері в краватці й маринарці. Тільки під час вакацій можна позволити собі явитися в штанах і в спортовій сорочці, без краватки і маринарки.

Розуміється, що серед своїх власних чотирох стін кожний має право заводити собі порядки такі, які він сам хоче, одначе коли ходить про репрезентацію назовні, то таки добре знати й бути певним що й коли можна, а що ні, і де, що, і коли "пасує", а коли ні.

Ві-Ке-Ма

НОВИЙ ПРОФЕСІОНАЛІСТ У ВИНДСОР, ОНТ.

П-во Михайло і Юлія Казимира Яворські це відомі українські громадяни у Виндсор, Онт. Вони є активними й довголітніми членами УНО й ОУК, де часто очолювали ці організації. Пані Яворська як фахова вчителька з рідного краю довший час провадила Рідну Школу вперше при українській католицькій церкві, а відтак при Філії УНО. Вона й причинилась до зорганізування жіночого гуртка при Українській Стрілецькій Громаді, що пізніше перетворився на Відділ ОУК. Пані Яворська була душею цієї організації і по сьогоднішній день працює в ній. Є також членкою Центральної Управи ОУК (містоголовою).

П-во Яворські мають п'ятеро дітей, яким крім гарного релігійно-національного виховання намагаються дати ще й вищу освіту. Їх намагання починають здійснюватися. Оце найстарший син Роман, після скінчення з найвищим відзначенням середньої школи у Виндсор, а опісля медицини у Квін университеті в Кінґстон, Онт., отримав диплом лікаря. З цієї нагоди п-во Яворські влаштували прийняття у своєму домі, на яке запросили родину та друзів. Господарем вечора був п. Олекса Косіковський. Отець капелян М. Горошко відкрив вечір молитвою та сказав кілька гарних слів про родину п-ва Яворських, про взірцеве виховання своїх дітей (другий син Володимир також кінчить лікарські студії) та побажав від себе й парафії багато успіхів Романові в його лікарській практиці. Покликувані предсідником до слова інші промовці висловлювали не менші признання батькам та побажання молодому лікареві. Відтак переведено збірку на пресовий фонд українських часописів, з чого приділено $11.00 на пресовий фонд "Жіночого Світу". Збіркою зайнялись пп. Анна Войтович і Марія Косіковська. Жертви зложили: по $15.00 — Йосиф Яворський; по $10.00 — Олекса Тяжкий; по $5.00 — Михайло Яворський; по $2.00 — Олекса Косіковський, Петро Мудрий, Н. Яворський; по $1.00 — Н. Нікон, В. Войтович, М. Стецій, Й. Мартинюк, Н. Вівчарук, С. Фешанич, Е. Яворська, М. Яворський, С. Лиса, І. Яворський. Щира подяка всім жертводавцям.

О. М. К.

КУТОК ЛЮБИТЕЛІВ КВІТІВ

ЗАПИТАННЯ ВП. ПАНІ ОЛЕНИ ЧЕХІВСЬКОЇ, ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.:

1. Я виплекала олеандер з черенка. За два роки випустив пупляхи, але не зацвів. Яка причина?

2. Маю, здається, кактус, на кінцях його бувають червоні квіти. Ростина невелика, але не хоче рости і цвісти. Як її вирощувати?

Відповідь: Щоб олеандер добре ріс, треба дати йому: а) добру землю, а саме мішанину з 2-ох частей листової, 6 ч. дернової, 1 ч. перегною і 1 ч. піску. Коли такої землі немає, то дайте свіжу поживну садову землю. б) Олеандер любить сонце. В тіні росте зле. в) Потребує сильного поливання, особливо вліті. Дайте йому ці умовини й олеандер буде обдаровувати вас гарними пахучими квітами. Уважайте на олеандер — це є отруйна ростина й до рота не вільно брати ні листків, ні квітів. Найкраще росте коло води й досягає великих розмірів. З ростом олеандера у вазонках, треба постійно вазонок збільшувати, зміцнювати, згл. доповнювати землю і пильнувати, щоб земля була вогка.

2. Ваш кактус має назву Епіфіліум трункатум (Epiphyllum truncatum). Листки його складаються з члеників. Барва квітів від білої до карміново-червонавої. Цвіте від жовтня до січня. Найчастіше в грудні. В Україні його називають Варварина квітка, бо саме на день св. Варвари (початок грудня) гарно зацвітає. Цей кактус може більше як всі інші любить вогкість, але не дуже сильну — помірковану.

Взимі треба поливати що 10 днів. Від весни ступнево поливати щодня. Обильно поливати, як цвіте. Плекання дуже легке. Епіфіліум невибагливий. Любить дещо вапняну землю з піском.

ЗАПИТАННЯ ВП. ПАНІ М. МАКСИМОВИЧ, МИЛВОКИ, ВІСК.:

Мій фікус має з долини пожовклі листки. Деякі відпали. Хочу його відмолодити, чи нащепити наново. Прошу порадити, як це зробити й як плекати його? У вазонку в зимі появилися дрібні мушки. Як їх винищити?

Відповідь: Про плекання фікуса є мої поради в ч. 6 "Жіночого Світу" за 1953 рік. Прошу з ними запізнатися, щоб не повторюватися.

З Вашого листа видно, що фікус є хворий. Дуже важко давати поради, не бачивши ростини, не запізнавшися з станом коріння тощо.

Загально фікуси в зимі треба поливати дуже умірковано. Вони не люблять сухости. В кімнаті має бути 10 - 12 ступ. тепла (50 - 52 Ф.). Не зносять вони протягів та наглого охолодження. Що тижня треба листки фікуса змивати теплою водою і часто сприскувати чистою водою.

Я припускаю, що Ви занадто сильно фікус поливаєте й коріння почали гнити. Прошу вийняти фікус з землею з вазонка і подивитися чи здорове коріння, чи землю не чути гнилизною або амоняком. Це є знак гниття.

Те, що в землі появилися дрібні мушки, вказує на те, що земля є надмірно вогка.

Раджу Вам обережно тупим олівцем зворушити горішню верству землі й її викинути. Зверху дати здорову, свіжу землю. Те саме зробити з боків, коли виймете фікус з вазонка. Коли не маєте землі дайте сухий пісок. Весною заступите землею.

Як розмножувати фікус є докладно описано в вище згаданому числі "Ж. С.".

Л. Бачинський

ВАКАЦІЙНІ ЗАВВАГИ

Вибираєтеся на вакації? Певно, що так. Всі ми скорше чи пізніше хочемо десь виїхати, забути про турботи буднів, налюбуватися природою, скупатися в чистій воді ріки чи озера та — що найважливіше — відпочати й набратись нової сили до дальшої праці.

Приготування вже всі пороблені й ви, запакувавши все до авта чи поїзду, з легким серцем вибираєтесь у дорогу. Але, поки ви ще замкнули двері від хати, спитайте себе чи справді ви нічого не забули. Часом і мала на око дрібничка може дуже багато заважити на вашім вдоволенні, спокої і відпочинку. Напр. не можна забути звичайного мила, яке на випадок близької зустрічі з отруйним плющем (пойзон айві) може стати у великій пригоді (негайно обмити діткнене тіло плющем милом і водою — це злагіднить отрую). Запобігаючі середники супроти вкушень комах і опалення сонцем також необхідні. А вже найбільше потрібна річ — це торбинка з ліками першої помочі (фирст ейд кит). Це так для прикладу. Є ще й інші дрібниці, які треба взяти зо собою. Подумайте наперед про них, а тоді певно ваші вакації будуть багато приємніші й щасливіші.

ЗДОБУЛА НАГОРОДУ

Леся Шпилька, студентка середньої школи в Корнвал, Онт., що на публічному виступі промовців школи, здобула чашу перемоги за найкращу промову: "Канада, моя друга батьківщина".

З ДІЯЛЬНОСТИ ВІДДІЛІВ ОУК

ЗАХ. ТОРОНТО, ОНТ.

В дні 25 лютого ц. р. відбулися ширші святочні сходини для вшанування пам'яті наших героїнь — Ольги Басараб, Олени Теліги і Віри Бабенко. Їх відкрила голова Відділу, п. М. Романюк закликом до однохвилинної мовчанки і коротким змістовним вступним словом.

Відтак членка ЦУ ОУК, п. Є. Даниляк, відчитала реферат, змальовуючи в ньому життя і трагічну смерть наших трьох великих героїнь та значення їхньої ідейної праці і незрівняного героїзму в національному відродженні українського народу.

Молитвою закінчено святочні сходини.

* * *

У Зах. Торонто, як і в усій Канаді ввійшло вже в традицію святкувати в більшім скупченні релігійні й національні свята.

Цього року відбулося заходом Відділу ОУК Спільне Свячене в домі УНО, на яке, крім членок і членів БО, завітав голова КЕ УНО, п. П. Божок з дружиною.

Свято відкрила короткою вступною промовою містоголова Відділу ОУК, п. С. Романик, предсідницею була голова Відділу, п. М. Романюк.

Отець М. Городиський провів молитву, посвятив дари Божі та виголосив гарну релігійно-патріотичну промову. Після спожиття дарів Божих виголосив також гарну промову п. П. Божок. Ще промовляли голова Філії УНО, п. Василь Марусяк, секр. КЕ УНО, п. Є. Мастикаш і голова Відділу МУН, п. Лотоцький. Член Управи Філії УНО, п. Т. Даниляк виголосив заклик до збірки на організаційні цілі.

Відспіванням "Христос Воскрес" закінчено Спільне Свячене з побажанням щасливо діждати другого Воскресіння Христового.

* * *

У дні 25 травня ц. р. заходом Відділу ОУК влаштовано бінґо з чайним прийняттям. На цей вечір зійшлися членки і члени Братніх Організацій. При веселій ґутірці і забаві в бінґо гарно проведено вечір. Наприкінці наші пані господині вгостили присутніх перекускою.

Прихід з бінґа призначено на організаційні цілі.

Т. А. Ґрай

РУАН, КВ.

У дні 10 лютого ц. р. Відділ ОУК вшанував святочними сходинами пам'ять героїнь — патронки ОУК, сл. п. О. Басараб і письменниці О. Теліги.

Свято відкрила голова Відділу, п. М. Терновська, а орг. референтка, п. Т. Зубатюк прочитала гарно опрацьовану доповідь про життя, діяльність та мученицьку смерть героїнь Ольги Басараб і Олени Теліги, що віддали своє юне життя за волю України. Після святочної програми пані М. Терновська попросила всіх приявних на чайне прийняття приготоване членками. При чайній гостині переведено збірку на Український Золотий Хрест в сумі $23.29. Збіркою зайнялись пп. К. Слепокура і А. Нагірняк. Пані М. Терновська подякувала всім присутнім, що прибули на цей вечір і своєю участю причинились до вшановання героїнь.

Свято закінчено відспіванням національного гимну.

* * *

У дні 7 березня ц. р. вшановано заходом Відділу ОУК довголітню й заслужену в організації членку, п. Т. Зубатюк з нагоди дня її уродин.

Несподіванкою зайнялись голова Відділу, п. М. Терновська і п. А. Нагірняк. Прийняття відбулось в домі п. О. Пруняк.

Пані Терновська привітала соленізантку, зложила привіт від членок і від друзів, що прийшли вшанувати її в день уродин та бажаючи щастя і кріпкого здоров'я, вручила їй гарний і цінний дарунок на спомин від усіх присутніх.

Пані Зубатюк щиро подякувала всім за пам'ять про неї і за дарунок.

Під час гостини переведено збірку на пам'ятник бл. п. Олени Кисілевської. Збіркою зайнялись пп. К. Слепокура та А. Нагірняк. Жертви зложили: по $2.00 — Відділ ОУК; по $1.00 — пп. Т. Зубатюк, М. Терновська; по $0.50 — пп. А. Нагірняк, П. Кіт, М. Панчишин, М. Загорук, С. Чомик, С. Долинчук, О. Пруняк, А. Загорук, П. Жук; по $0.35 — пп. К. Сидорик, О. Малисевич, О. Кіщак; по $0.25 — пп. Вовк і К. Слепокура.

Щире спасибі всім жертводавцям.

С. Долинчук

ВАНКУВЕР, Б. К.

Жіноцтво у Ванкувері не спить, а працює жваво й енергійно. По прикладу минулих літ влаштувало 12 травня ц. р. Свято Матері в залі УНО. За гарно прибраними столами засіли вдекоровані квітами найстарша з мамів п. Дяків і наймолодша, п. Дипчій. Свято відкрила вступним словом голова ОУК, п. Дипчій. Вона в кількох словах схарактеризувала традицію Свята Матері та попросила всіх присутніх однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять померлих матерів. По перекусці деклямували малі дівчатка: Євгенія Шаланська, Дипчій і Карпінська, за що зібрали рясні оплески.

Змістовну промову виголосила п. Ольга Заяць. До збагачення програми причинились своїм музичним виступом сестри Ярослава і Богданна Станько.

Свято закінчила кінцевим словом п. Дипчій. Переведена під час свята збірка принесла $18.00, з чого $5.00 призначено на "Жіночий Світ".

Присутня

* * *

У дні 16 червня відсвятковано День Батька. Мабуть, гарна погода у Ванкувері була причиною, що не зібралося багато людей, але за те витворилась у присут-

ніх надзвичайно дружня атмосфера, що неначе б злучила всіх в одну родину.

Оцінюючи заслуги нашого диригента хору, п. П. Яроша, жіноцтво постановило віддати йому честь і зложити подяку в день Батька. Але тому, що п. Ярош не міг прибути на це свято, почесним батьком того вечора вибрано п. Л. Ільницького.

За столом засіли всі присутні батьки. Активна п. Ольга Заяць у своїм вступнім слові насвітлила ролю батька в родиннім і суспільнім житті, батька — символу сили, охорони краю, родини, жінки.

Підносились гордо батьки і по черзі зголошувались до слова. Промовляли пп. Заяць, Лавришин, Касюхнич, Ільницький, Петришин. Останній згадав, як його батько виправив у ряди УПА.

Реферат відчитала п. Ірина Лавришин. Далі перепліталсь мереживом деклямації наших найменших.

Кінцевою точкою був виступ п. Богданни Ільницької, яка на піяні відограла з чуттям Серенаду Шуберта і Сонату Бетовена. З переведеної збірки призначено $3.00 на пресовий фонд "Жіночого Світу".

Обсерваторка

САСКАТУН, САСК.

День 25 травня ц. р. залишиться назавжди милим спомином у житті п-ва Григорія і Марії Сенюків. Того дня відбулося вінчання їх одинокої донечки Орисі Оленки, кваліфікованої норси, з місцевим лікарем, д-ром Володимиром Костем.

Тайни вінчання довершив у гр. кат. катедрі св. Юрія о. Музика при численній участі родини і друзів. Важлива відправа вінчання, гарно прибрана квітами й барвінком церква, вродлива молода пара з почетом дібраних дружок і дружбів, та милий спів хору й тенорове сольо так і впровадили всіх присутніх в особливо піднесений святочний настрій.

Після вінчання відбулася весільна гостина в Бесборо, найкращому готелі в Саскатуні. Обов'язки весільного господаря виконував дружба, Франко Кость — брат молодого. Головним промовцем був д-р Юрій Драґан. У своїй промові д-р Драґан підніс заслуги батьків молодят у вихованні своїх дітей, зложив щирі побажання молодій парі на новому шляху життя та підніс тост у їх честь. Молодий, д-р Володимир Кость, відповідаючи на тост, подякував за всі труди своїм і своєї дружини батькам, як також висловив свою вдячність усім гостям, що своєю присутністю звеличали цей важливий момент у його житті.

Д-р Володимир і Орися Кость

Варто згадати, що п-во Сенюки це діяльні члени УНО, а їх донечка Орися це колишня учениця Рідної Школи при Філії УНО в Саскатуні. З приводу одруження дочки п-во Сенюки зложили $5.00 на пресовий фонд "Жіночого Світу", за що їм належиться щира подяка, а молодятам сердечні побажання багато щастя на майбутнє.

Присутня

СТ. КЕТЕРИНС, ОНТ.

Зберігаючи наші великодні традиції й гарний звичай спільного святкування Великодня, місцевий Відділ ОУК влаштував у Великодню Неділю, 21-го квітня ц. р. ввечорі, в домівці УНО Спільне Свячене, в якому взяло участь членство УНО, УСГ, МУН, прихильники та запрошене громадянство.

Святочну імпрезу відкрив і програмою проводив голова Філії УНО, п. К. Фіцик.

Великодню поживу посвятив о. Я. Чиж, парох місцевої української католицької церкви, під звуки величного воскресного славня "Христос Воскрес!" Одночасно він зложив святочні побажання для всіх присутніх, підкреслюючи символічне значення Великодня для поневоленого українського народу, а зокрема для всього християнського світу.

Після спожиття свяченого складали святочні привіти й побажання: пп: І. Тивоняк — від "Взаїмної Помочі", П. Цибуляк — від У.Н.Союзу, В. Вовк — від УСГ, п. М. Непріла — від ОУК і п-на Л. Горохівська — від МУН.

Промовці висловлювали думки на тему дня, підносячи вагу й красу та багатство наших великодніх традицій, що являються великим культурним скарбом народу, і які треба продовжувати та передавати їх майбутнім поколінням.

Поміж промовами проспівано кілька воскресних пісень, що піддержували загальний святочний настрій та переносили учасників думками на рідні землі, де наші брати й сестри в сучасній жорстокій дійсності не мають змоги зустрічати так велично й радісно свято Великодня, як зустрічаємо його ми, у вільному світі.

Вкінці забрав слово господар п. К. Фіцик і коротким спогадом про колишнє радісне й торжественне святкування Великодня на рідних землях завершив свято. Дякуючи всім учасникам за звеличання великодньої імпрези, побажав їм діждатися хвилини, коли український нарід зустрічатиме Світле Воскресіння Христове у відродженій Соборній і Незалежній Українській Державі. Свято закінчено відспіванням пісні "Христос Воскрес".

Учасниця

ВАЛ Д'ОР, КВ.

Дня 17 березня ц. р. Відділ ОУК відбув жалібну академію в честь сл. п. Ольги Басараб, Олени Теліги і інших славних героїнь, що віддали своє молоде життя за волю України. Академію розпочато панахидою, яку відправив о. Лев Чайка в домівці Філії УНО при гарно прибранім портреті Ольги Басараб.

По панахиді відбулась мала програма, якою перепроваджувала п. М. Смолій. Вступне слово виголосила голова Відділу ОУК, п. Євгенія Борсук та попросила всіх присутніх повстанням з місць вшанувати пам'ять героїнь. Відтак членки ОУК відспівали пісню "Вірність і любов без краю", присвячену сл. п. Ользі Басараб. Доповідь виголосила п. Ольга Ключковська. По доповіді п. М. Смолій закликала до збірки на Український Золотий Хрест, якою зайнялись пп. В. Приймак і М. Скибенецька. Збірка принесла $10.00. Відтак членки Відділу відспівали пісню "Ви жертвою в бою". Кінцеве слово виголосила п. Є. Борсук. Всім жертводавцям щира подяка за їх жертви на Український Золотий Хрест.

* * *

У дні 6 квітня ц. р. членки ОУК і члени Філії УНО влаштували несподіване прийняття п. Є. Борсук, голові Відділу ОУК в Вал Д'Ор. Того дня п. Є. Борсук повернулась з лічниці після операції. Коли п. Є. Борсук ввійшла додому, тоді містоголова Відділу п. В. Приймак і членки ОУК привітали її та передали дарунок "фридж", що вже чекав на неї в її домі, від усіх її друзів. П. Є. Борсук з зворушенням дякувала за несподіваний дарунок.

Треба згадати, що п. Є. Борсук це довголітня членка ОУК, а впродовж кількох останніх років є головою Відділу ОУК. Як також і п. М. Борсук є довголітнім членом Філії УНО. Обидвоє дуже щиро працюють в організаційних рядах ОУК і УНО. Їхні дві донечки дуже гарно виховані та, так як їх батьки, також працюють для добра нашого народу.

В часі гутірки забрав слово голова Філії УНО, п. В. Поремський, побажав від Філії УНО і всіх членів всього найкращого та кріпкого здоров'я п. Борсук і завізвав до збірки на нашу пресу: "Новий Шлях" і "Жіночий Світ". Збіркою зайнялась п. Ольга Ключковська. Зо збірки призначено $5.50 на "Н. Ш." і $5.00 на "Ж. С."

Наприкінці відспівано п-ву Борсукам многоліття.

Щира подяка всім жертводавцям за жертви, а п. Є. Борсук бажаємо скорого видужання та повернення кріпкого здоров'я на майбутнє. **М. Смолій**

ЕДМОНТОН, АЛТА.

У дні 28 травня 1957 р. близькі друзі і знайомі влаштували несподівану гостину в домі п-ва Куць з нагоди уродин пані Куць.

Несподіванкою зайнялись пп. К. Притула, В. Федорів і К. Огінська.

Вечір відбувся у веселім настрої, бо це була справді несподіванка для п-ва Куць. При цій нагоді п. О. Гладун передала п. Куць щире побажання всього добра від усіх присутніх і від себе, як також згадала про добрі заслуги й корисну працю п-ва Куць впродовж довгих років в рядах УНО і БО. Вони так само виховали в цій ідеї — в молодечій організації МУН свого сина, що ніколи не відмовляється від організаційної праці, вчить танців, підготовляє концерти та зо всього вив'язується якнайкраще. Особлива подяка належиться пані Куць за її прихильне ставлення до Відділу ОУК та щедру постійну допомогу. Пані Гладун попросила всіх відспівати многоліття п. Куць та вручила їй на спомин від усіх присутніх дарунок, за що п. Куць щиро подякувала. Щирі побажання соленізантці зложила також п. С. Слюзар.

Наприкінці присутні не забули про журнал "Жіночий Світ". Збірку на пресовий фонд "Ж. С." перевела п. О. Гладун. Жертви зложили: по $5.00 — п-во Куць; по $1.00 — пп. П. Байрак, М. Винник; по 50 цт.: пп. А. Ревун, О. Гладун, А. Боґатків, М. Школяр, М. Цвіклевич, Мацик, В. Федорів, І. Суховерська, М. Гринчук; по 25 цт.: пп. С. Слюзар, А. Шевців, Д. Берлад, М. Кучаба, Шевчук, О. Білей, К. Кузьо, Ґрушенька, К. Огінська, Дучак. Всім жертводавцям щире спасибі. **Ольга Гладун**

ПОДЯКА

Складаю щиро-сердечну подяку всім тим, що відвідували мене в лічниці в часі моєї недуги, а це: о. Л. Чайці, всім членкам Відділу ОУК; членам Філії УНО та всім моїм знайомим і друзям, як також щиро дякую за гарні квіти прислані до лічниці від Відділів ОУК з Вал Д'Ор і Руан, від п-ва Консевич та п-ва Ф. Ґалаґер.

Найщирішу подяку складаю Відділові ОУК і всім моїм приятелям за гарний несподіваний дарунок, що я застала його в своєму домі. Він залишиться мені назавжди милим спомином.

Ще раз сердечно дякую всім за все. **Є. Борсук**

ПОДЯКА

Почуваюся до милого обов'язку бодай цією дорогою подякувати тим всім, що відвідували мене під час мого перебування в шпиталі. Щиру подяку складаю Всч. о. Є. Бобовникові за кількаразові відвідини і слова розради для мене й моєї родини, д-р О. Мисакові за щиру солідну лікарську опіку, ЦУ ОУК і редакції "Ж. С." за поздоровлення і квіти, пп. С. Савчуковій і С. Бубнюковій за писемні побажання і поздоровлення. За квіти, які звеселяли мою кімнату дякую Відділові ОУК у Содбури, Українському Товариству Взаємної Помочі, Управі Української Кредитової Спілки, пп. Т. Панас, О. Юськів, А. Пушкаренко і родині М. Г. С. Дмитришин. Окрему подяку складаю родинам Є. П. Стефуракам і Г. О. Вишньовським, що приїхали з Торонта і привезли мені й моїм дітям слова розради і побажання.

Щиро-сердечну подяку складаю своїм подругам — членкам ОУК, членам УНО, УСГ, МУН і доростові МУН, що відвідували мене по кілька разів. Також сердечно дякую паням з Відділу Ліґи Українських Католицьких Жінок за відвідини, часописи й дарунки.

Окрему подяку складаю тим паням, що під час мого довгого перебування в шпиталі помагали моїм дітям у хаті. А саме: пп. І. Никільчук, М. Юзик, О. Гальчук, К. Василиці, А. Городзієйчук і А. Кінах. Щиро дякую моїй родині О. Н. Семенюкам з Амерстбурґ, Онт. за телефонічне поздоровлення і п. Ю. В. Гусякам за писемне поздоровлення.

Впродовж 5-тижневого мого перебування в шпиталі, коли моє життя було досить загрожене, мене відвідувало дуже багато людей так, що не було ні одного дня ні вечора, щоб хтось мене не відвідав, тому я могла тут пропустити чиєсь прізвище. Якщо так, тоді прошу вибачення. Всім ще раз щиро сердечно дякую.

Анна Курилів з родиною,
Содбури, Онт.

КУХОВАРСЬКІ ПОРАДИ

БУРЯКОВИЙ СІЛЬСЬКИЙ БОРЩ

Обібрати декілька буряків, добре виполоскати, покраяти кожен (як звичайно на борщ), можна додати дещо зеленої гички з бурячиння, а також цибулі, селери, кропу, петрушки, все добре перемішати зо сметаною й сіллю й заляти літеплою водою та залишити в хатній температурі впродовж ночі.

На другий день додати свинячі ребра, або кусник солонини, а також жменю пшона (вівсяних платків або рижу), окремо звареного та розколоченого гороху й варити аж усі складники будуть м'які. Як хтось любить то можна додати ще й помідорів. Посолити та додати до смаку квасу. Зварений уже борщ заправити сметаною з мукою. Як закипить, відставити та подати до їди.

Записала до колекції борщів д-ра П. Маценка Ів. Зельська від п. Ґрабовської у Вінніпеґу, що походить з Луб'янки, пов. Збараж.

МАКАРОНИ ЗО СИРОМ

1 пачка (8 унцій) макаронів
1 горнятко добре відтиснутого свіжого сира
1 горнятко квасної сметани
1 зубчик часнику
1 ложечка солі
¼ ложечки перцю
дрібка мілкої паприки

Зварити макарони згідно з приписом на пачці. Відцідити. Окремо сполучити сир, сметану, потовчений часник і решту складників. Все це додати до сира, вимішати та виложити в натовщену маслом ринку чи склянну огнетривалу посудину. Пекти в печі при середньо-гарячій температурі (350 Ф.) 45 хвилин. Подавати на стіл гарячий з зимною квасною сметаною. Зверху можна ще посипати втертим гострим сиром, т. зв. пармезаном, як хто любить.

КУКУРУДЗЯНА ПРИПРАВА ("РЕЛИШ")

2 кварти цибулі
1 кварта огірків
1 великий каляфіор
3 зелені перці
пригорща солі
1 кварта оцту
6 горняток жовтого цукру
½ горнятка сухої муштарди
¾ горнятка муки
1 унція "тюмерик павдер"
2 унції білого насіння з муштарди
½ унції насіння з селери
4 середні пушки (кени) кукурудзи в зернах

Змолоти на машинці огірки, каліфіор і перець, посипати сіллю, залити кип'ячою водою та залишити у воді на цілу ніч. Вранці відцідити і додати змелену на машинці цибулю. Окремо змішати оцет, цукор, муштарду, муку й порошок "тюмерик" та поставити на кухню, щоб заварилося. Як закипить, додати насіння муштарди й селери та вкінці кукурудзу. Розуміється, що замість з пушки, можна дати молоду зварену кукурудзу, обстругану з качанів у такій самій скількості. Все заварити раз, після чого додати змелену городину. Варити так довго, аж городина зм'якне. Зливати до чистих стерелізованих слоїків. Добра приправа на зиму до м'яса.

МАРМЕЛЯДА З МОРКВИ

2 горнятка меленої моркви
2 ½ горнятка дрібно покришеного рубарбару
сік з 3-ох помаранч
обтерта шкірка з 1 помаранчі
3 горнятка білого цукру

Молоду добре помиту моркву перепустити через машинку. Додати дрібненько покришений рубарб (ревінь), сік і шкірку з помаранч, змішати все разом та залишити в посудині на ніч. Вранці поставити на кухню і варити, мішаючи часто, аж мармеляда згусне. Смачна з припеченою грінкою хліба.

МАРМЕЛЯДА З МОРЕЛІВ ("ЕПРИКАТС")

8 горняток, дрібно покришених морелів
4 ¼ горнятка білого цукру
¾ горнятка жовтого цукру
1 помаранча — сік і шкірка, дрібно покришена
¼ ложечки солі

Сполучити всі складники і залишити в посудині на одну годину. Опісля варити на кухні 40 хвилин, аж мармеляда згусне. Мішати час-до-часу, щоб не пригоріла.

ВІВСЯНІ КОРЖИКИ

3 горнятка дрібних вівсяних платків
1 горнятко жовтого цукру
1 горнятко муки
1 горнятко масла або марґарини
½ ложечки солі
¾ ложечки поташу ("бейкінґ сода"), розпущеного в ¼ горнятку кип'ячої води

Розтерти руками масло з мукою. Перемішати цукор з платками, додати до муки й масла та залити содою з водою. Все добре сполучити в цілість, виробити з тіста подовгастий валок і залишити на ніч у холодільні. На другий день покраяти валок у малі качільця, поскладати на бляху й пекти в печі смачні коржики.

АНАНАСОВА ("ПАЙНЕПЛ") ЛАКОМИНКА

2 яйця
½ горнятка цукру
2 ложки цитринового соку
1 горнятко солодкої добре вбитої сметани
1 ½ горнятка ананасових кубиків з пушки
½ горнятка цукрованих черешень
2 горнятка цукрованих помадок, т. зв. "маршмеловс"
½ горнятка посічених оріхів

Вбити добре яйця, додати сік і цукор та вложити з посудиною у другу посудину з кип'ячою водою ("добл бойлер"). Варити на гарячому вогні аж трохи згусне. Відставити з кухні. В холодне додати решту складників. Захолодити впродовж 5 - 6 годин у холодільнику. Подавати на стіл у скляних мисочках з цукрованою черешнею зверху. Пишна лакоминка.

ПРЕСОВИЙ ФОНД "ЖІНОЧОГО СВІТУ"

Відділ ОУК, Гемилтон, Онт.	$38.00
В. Несторовський, Торонто, Онт. (з ювілею п-ва С. і П. Лайкішів)	10.00
Відділ ОУК, Ошава, Онт.	9.00
М. Терновська, Норанда, Кв.	5.00
С. Вишнецька, Торонто, Онт.	2.00
Н. Ковалишин, Торонто, Онт.	2.00
М. Король, Ванкувер, Б. К. (писанка)	2.00
М. Мацьків, Реджайна, Саск. (писанка)	2.00
Н. Фляк, Едмонтон, Алта.	2.00
П. Браташ, Реджайна, Саск. (писанка)	1.00
А. Возьна, Кірклендлейк, Онт.	1.00
О. Ключанович, Пітсбурґ, Па.	1.00
С. Лукіянів, Виндсор, Онт.	1.00
Б. Підсадна, Гемилтон, Онт.	1.00
М. Слободян, Торонто, Онт.	1.00
М. Тиктор, Вінніпеґ, Ман.	1.00
Я. К. Ревот, Торонто, Онт.	.50

(Далі буде)

Всім жертводавцям щира подяка від Адміністрації "Ж. С."

ПРОХАННЯ ДО ПЕРЕДПЛАТНИЦЬ "ЖІНОЧОГО СВІТУ"

Прохаємо шановних передплатниць "Ж. С." не чекати на пригадки, а самим вирівнювати вчасно свої передплати. При кожній адресі є подана дата, доки вирівняна передплата. Передплата на один рік коштує $3.00. На зміну адреси долучувати 10 центів.

Просимо мати на увазі, що журнал "Жіночий Світ" спирається виключно на заплачених передплатах і тому невчасне вплачування передплат завжди відбивається від'ємно на видавництві.

Хто не бажає далі передплачувати журналу, повинен негайно повідомити про те Адміністрацію, вирівнюючи одночасно заборгування. Хай не буде ні одної передплатниці, що читала б журнал "на кредит"! Адміністрація "Ж. С."

ЖЕРТВИ НА ПАМ'ЯТНИК ОЛЕНИ КИСІЛЕВСЬКОЇ

За посередництвом "Жіночого Світу" зложили на пам'ятник бл. п. О. Кисілевської: по $10.00 — Відділ ОУК, Руан, Кв.; по $5.00 — С. Вишнецька, Торонто, Онт.; по $1.00 — А. Цебринська, Порт Робінсон, Онт. Гроші передано Дом. Управі Комітету Українок Канади. — Адм.

BANNON BROS
МЕБЛІ • ФІРАНКИ • ПЕЧІ
ХОЛОДІЛЬНИКИ • ЛІНОЛЕУМ • КАРПЕТИ
ТЕЛЕВІЗІЯ
Sudbury, Ontario Ph. OS 44243

Бажаємо Вам поступу
ПАКЕТ І СИНИ
J. T. PAQUETTE & SON'S LTD.
Sudbury, Ont.

GAUTHIER J. LEO, M.P.
Office: 57 Levis St. Sudbury, Ont.
ҐРАТУЛЮЄМО ЖІНКАМ ЗА ВИТРИВАЛІСТЬ В ОРГАНІЗАЦІЇ
ЛІО ҐОТЄ, посол до парляменту
Содбури, Онт.

Дай Вам Боже успіхів, українські жінки!
RODGER MITCHELL, M. P.
Sudbury, Ont.

ВСЕ, ЩО ПОТРІБНО ДЛЯ БУДОВИ
★ ПАЛЬНУ ОЛИВУ
★ ФАРБУ
КУПУЙТЕ В
THE LABERGE LUMBER & SUPPLY COMPANY
Sudbury, Ont. Phone OS 58331

Побажання від
JACKSON & BARNARD
ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ
і
АМБУЛЯНСОВЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ
Sudbury, Ont.

Dr. FLORIAN CHABOT
(DENTIST)
760 - 3rd Ave. Val d'Or, Que. Tel. 4-6060

375 Laforest at Kathleen St. Phone OS 3-5312
ROYAL PHOTO STUDIO
ВЕСІЛЬНІ, ГРУПОВІ, ДИТЯЧІ ФОТОГРАФІЇ
P. E. Guimond, радний міста Содбури, Онт.
Sudbury, Ont.

BLUE'S
МОДНІ І ЯКІСНІ ОДЯГИ
ДЛЯ
ДОРОСТУ І ДІТЕЙ
24 Durham St. Sudbury, Ont., Ph. OS 37613

Бажаємо поступу!
J. E. BLAIS JEWELLERS LIMITED
73 Elm St. E.
SUDBURY, ONT.

B49903 A. CHOMIAK, AUG.57
[...]0 - 152 ST.,
EDMONTON, ALTA.

LEBEL ET FILS AND SON
CLEANERS
Безпечне переховування хутер і плащів
142 Eyre Street
Phone: O.S. 39535 Sudbury, Ont.

ЖІНКИ! Купуйте зимові плащі
у
JOHNSON'S FURS
Sudbury, Ont.

- У хутрянім бизнесі понад сорок років

A. LAFRANCE & SONS LIMITED
- Вирібники хутер
- Запевнене приміщення тривалого переховування хутер

Sudbury, North Bay, Sault Ste Marie

ПИЙТЕ SILVER FOAM НАПИТКИ
"КОЛА - ОРЕНДЖ - ЛЕМОН"
Sudbury, Ont.

ДРУКАРНЯ "НОВОГО ШЛЯХУ"

ДРУКУЄ:

- Часописи
- Книжки
- Словники
- Памфлети (брошури)
- Молитовники
- Каталоги
- Календарі
- Календаріюми (педс)
- Летючки
- Шери (уділи)
- Цертифікати
- Грамоти
- Наголовні листи
- Коверти
- Обіжні листи
- Адресові наліпки
- Прив'язки (Тегс)
- Весільні запрошення
- Родинні повідомлення
- Тикети вступу
- Базарові тикети
- Тикети до передержки
- Бизнесові картки
- Бизнесові форми
- Білянсові зіставлення
- Стейтменти
- Інвойси (рахунки)
- Мапи

ТА ІНШІ ПРАЦІ З ОБСЯГУ ДРУКАРСЬКОЇ ШТУКИ. ПРИСТУПНІ ЦІНИ, СОЛІДНА І ШВИДКА ОБСЛУГА!

Замовлення з-поза Вінніпеґу викнується в якнайскорішому часі. При більших або постійних замовленнях — відповідна знижка.

Замовлення на часопис і дуркаські праці слати на адресу:

NEW PATHWAY
P. O. Box 785 Tel. 93-1976 Winnipeg, Man.

ДОБРА НОВИНА! — ЧИТАЙТЕ ВСІ!

Вже вийшла з друку і є в продажі книжечка
КАТЕРИНИ АНТОНОВИЧ
знавця українського народнього мистецтва

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ ОДЯГ

Ця книжечка подає точний опис і крій українського народнього дівочого вбрання включно з двома двокольоровими таблицями взорів. Є там також пояснення щодо вигляду народнього одягу для малих дівчаток та опис і крій чоловічих шараварів. Вступні і кінцеві завваження про народнє мистецтво і наші традиції доповнює зміст цього цінного і так необхідного підручника для всіх, хто цікавиться і бажає причинитися до поширення правильного українського народнього одягу на сцені — хорових, танцювальних і драматичних гуртків чи інших ансамблів.

Підручник **"Український народній одяг"** має 24 двоколонні сторінки, багато ілюстрований. Мистецька обгортка і рисунки Катерини Антонович.

НАКЛАД ОБМЕЖЕНИЙ. — ЦІНА 50 ЦЕНТІВ. — КНИГАРНЯМ ВІДПОВІДНИЙ ОПУСТ.

Замовляти на адресу:
WOMAN'S WORLD
Box 791 — Winnipeg, Man., Canada.